308. številka. V Ljubljani, v ponedeljek 30 decembra 1918. LI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod" velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske: celo leto skupaj naprej . K 60·—, pol leta „ „ . . „ 30·—, četrt leta „ „ . . „ 15·—, na mesec „ „ „ 5·50 | za Nemčijo: celo leto naprej . . . K 65·—. za Ameriko in vse druge dežele: celo leto naprej . . . K 70·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravništvo (spodaj, pritličje, levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljejo naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna" telefon št. 85.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani: dostavljen na dom ali če se hodi ponj: celo leto naprej . . . . K 58·— | četrt leta naprej . . . . K 15·— pol leta „ . . . . „ 29·— | na mesec „ . . . . „ 5·—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se nevračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 43

Jugoslov. dem. stranka

sklicuje

za nedeljo, dne 5. januarja 1919

I. sestanek zaupnikov vseh krajevnih organizacij (političnih društev) JDS.

Sestanek se vrši

v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani.

Začetek ob 9. uri dopoldne

s tem-le

dnevnim redom:

1.) Zaupno poročilo o splošnem političnem položaju.
2.) Posvetovanje o kandidatih JDS. za državno veče in za pokrajinski svet.

Na sestanek imajo dostop zaupniki krajevnih organizacij (političnih društev — na vsakih 50 članov en zaupnik), vsi strankini državni in deželni poslanci in vsi člani izvrševalnega odbora.

II. sejo Izvrševalnega odbora JDS.

Seja se vrši

v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Začetek ob 3. uri popoldne

s tem-le

dnevnim redom:

1.) Poročilo načelstva.
2.) Poročilo o splošnem političnem položaju.
3.) Določitev kandidatov JDS. za Državno veče in za Pokrajinski svet.
4.) Poročilo zunanjih odbornikov o organizaciji stranke.
5.) Nadomestna volitev dveh članov izvrševalnega odbora v strankino načelstvo.
6.) Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1918.

Za načelstvo JDS.:

Dr. Ivan Tavčar. Josip Breznik.

Barzini in Slovenci.

Najboljši in najbolj znani italijanski poročevalec, dopisnik milanskega »Corriere della sera«, Luigi Barzini, je proslavil v zadnjih letih svojo krasno italijansko prozo. Njegovo mojstersko opisovanje krajev, bojnih poljan, zahajajočega solnca, viharne noči predočujejo bralcu plastično sliko opisanega. Njegova melodična gostobesednost je užitek za italijanskega bralca, njegovo opisovanje je omamljujoče. Ko pa se spušča v politična razmotrivanja, se mu pozna, da je z lepo besedo razodeta narodna misel. Njegove fantazije ga odnesejo v ozračje mamljivih idejalov, izraženih z lepimi, krasnimi besedami, katerim pa manjkajo realna tla. V dveh dolgih poročilih iz Trsta je naslikal v svojem listu v zadnjih dneh tukajšnja italijanska slavja, mrgolenje ljudi po ulicah, svečanost vojaških parad, kompliciranost italijanske birokracije, perfektno funkcioniranje tržaške plinarne, kakor ga je videl on — če tudi vsak dan po trikrat zmankuje plin — priljubljenost italijanskega vojaštva pri prebivalstvu itd. Z užitkom smo brali to lepo prozo, mojstersko v obliki, a manj točno po vsebini. Nazadnje je zašel tudi v politična izvajanja:

»Ni samo mnenje italijanskega prebivalstva, v katero se mi moramo uglobiti. Tudi mišljenje naših sovražnikov nas zanima. Potreba je, poznati je, slediti mu, spoznati, odkod izhaja. Opazili smo torej, da slovansko prebivalstvo, ki nas obkroža, nam nasprotuje radi svojih navad in zmot. Ne poznajo te Italije, ker so bili vedno naščuvani, sovražiti jo, ne poznajo njene zgodovine, njene velikosti, njene slave; mislijo, da je majhna, revna, obsovražena od Boga. Ničesar ne vedo o naših zmagah; slišali so praviti, da so naši topovi francoski, da so naše ladje angleške, da so naša živila ameriška, da smo s temi miloščinami prišli do njih brez boja, po nalogu zaveznikov. Naši vojaki, disciplinirani in dobri, vršijo že z njih prisotnostjo krasno propagando, vendar vojaki pojdejo, a hujskači ne. Slovensko čustvovanje ni nedostopno, obrazloženje resnice, kateremu bi mogli zaupati Slovenci, bi jih našlo dostopne, da bi nas videli iz druge perspektive. Zakaj bi se mi ne zanimali za to? Zakaj ne bi poiskali mi protistrupa proti stalnemu zastrupljenju protiitalijanske, tako banalne in prostaške laži, **ko vendar imamo patrijotično slovensko prebivalstvo v naših starih mejah, ki je dalo tako krasne vojake Italiji, in ko zamoremo najti med njimi stotine dobrih državljanov, ki bi bili zmožni povedati Slovencem v slovenskem jeziku, kaj je ta naša italijanska domovina, čije sinovi smo?**

Treba je, da prodremo v dušo ljudstva, da razvijemo moralno akcijo, da sledimo razvitku idej, da spoznamo njegovo občutljivost, da ne živimo ločeni od njega, kakor da bi se ne zanimali, in kakor da bi mi hoteli biti brezdelne in neudeležene priče tega, kar se godi, kar se govori, kar se veruje.

Sedanja doba je edina, ki dovoljuje temeljito delovanje. Sedaj imamo **zmagance** in **zmagovalce. Položaj, ki ga bo mir našel, bo obveljal.** Skrajni čas je, da zajedno z italijanskimi zastavami in z italijanskimi armadami pride tudi Italija sama v odrešene dežele, v polnem obsegu svojih pravic in svojih sil.«

Bolj temeljito ne more človek postaviti dejstva na glavo. Slovenci zasedenega ozemlja, posebno Slovenci Trsta, Goriške in Istre, ki jih politična skušnja uči že toliko desetletij, katerim ni bila prištedena nobena nijansa moralnega in materijalnega preganjanja, ki so se morali tako dolgo vrsto let boriti z nohti in zobmi za vsak koščck svojih najnaravnejših človeških in državljanskih pravic, in ki prav sedaj občutijo prebridko **vsa kruta nasilstva surove sile nad pravico, ki se jim prepoveduje rabo njih jezika, ki se jim zabranjuje poduk v materinskem jeziku, ki se jim onečašča in požiga njih narodne zastave, ki se jim preti z dolgoletnim zaporom, ako bi si upali izreči svobodno svoje misli, ki se jim uničuje eksistenco, ker hočejo ostati značaji, ki se jih hoče podkupiti s pestjo riža, da se izneverijo svojemu rodnemu prepričanju, ki se jih tira iz rodnih tal in domovja pradedov, le ker so se rodili od slovenske matere in ji ohranili zvestobo, ki se jih zapira na tržaški grad ali pa v koncentracijska taborišča, ker so hoteli z zakonitimi sredstvi zastopati pravice svojih sinov in sosedov:** ti Slovenci naj bi bili potrebni še le ščuvanja za to, da si ustvarijo svoje prepričanje o prijatelju in neprijatelju? Ti Slovenci, da nastopajo zgol iz navade in radi zmote proti Italijanom? Ali ne bi bilo narobe veliko čudo, če bi se našlo posameznega, količkaj zavednega Slovenca, ki bi drugače mislil?

Višek naivnosti pa dosega vrli italijanski prozaist in fantast, ko želi, da bi ta vboga zanemarjena para beneških Slovencev, katere ceni oficijelna Italija zgol iz enega samega stališča, ker so dobri vojaki, da bi torej ti Slovenci onkraj starih mej prišli med nas in nas poučili o velikosti Italije, o njeni svobodi in pravicoljubnosti, o njenem vpoštevanju ljudske in narodne duše, o njenem spoštovanju narodnega čuvstvovanja. Da, naj bi le prišli naši tužni bratje onkraj stare meje, dobrodošli nam! Željno bi poslušali njih poduk o nam res neznanih stvareh. Vprašali bi jih, kaj radi: **Koliko šol v svojem materinem jeziku imate vi tam v blaženi, svobodoljubni Italiji? Kako podpirajo vaše oblasti vaša narodna in kulturna stremljenja? Koliko slovenskih knjižnic so vam odprli in koliko jih vzdržujejo vam v prid? V kakem jeziku občujejo z vami vaše občinske, deželne in državne oblastnije? Kako vpoštevajo na kompetentnem mestu vaše posebne želje po vašem narodnem, gospodarskem in kulturnem razvitku?**

Kaj bi vi odgovorili? Solza obupne bolesti bi se vam polila po licu, ako bi le količkaj še živela duša vaših pradedov v vas. Ali pa bi nas topo gledali, kakor da nas sploh ne razumete, kako in čemu stavljamo sploh taka vprašanja na zvestega podanika in patrijotičnega vojaka.

Bolj nesrečnega sredstva si pač ni mogel izmisliti v spokorjenje nas Slovencev in našega mišljenja napram Italijanom. S spominjanjem brezpravnih ben. Slovencev nam je šele podal nadaljni argument o krivičnosti in nasilstvu oficijelne Italije nasproti drugokrvnim narodom. Če mi primorski Slovenci ne bi imeli sploh nobene skušnje o ravnanju Italijanov nasproti nam, bi že zadostoval mukotrpni narodni in kulturni položaj beneških Slovencev, da nas resno svari pred bridko bodočnostjo, ki bi nas čakala v jarmu tako proslavljene, svobodoljubne in liberalne Italije.

Ženevska konferenca.

(Iz brošure »Ženevska konferencija o jugoslovenskom ujedinjenju, dogodjaji, dokumenta i komentari«. Ženeva, 20./XII. 1918.)

II.

Zadnjič smo podali avtentično besedilo zapisnika o ženevski pogodbi. V naslednjem hočemo objaviti po brošuri Ženevske konferencije o »jugoslovanskom ujedinjenju« nekatere važnejše izjave bivšega ministrskega predsednika Nikole Pašića, ki se nanašajo na delo jugoslovanskega ujedinjenja.

Dne 27. septembra 1918 je priobčil Pašić v pariškem dnevniku »Le Temps« deklaracijo te - le vsebine: »V trenotku, ko so naši veliki zavezniki, verni svoji obljubi, da bodo priznali vsakemu narodu pravico, da odločuje o svoji usodi, objavili svoje simpatije za osvobojenje in osnovanje nezavisne države Čeho - Slovakov in Poljakov, nimamo nobenega razloga dvomiti, da bodo oni, priznavajoč lojalnost in žrtve svoje zaveznice Srbije, ji priznali pravico in ji pomagali, da osvobodi vse svoje brate in se z njimi ujedini v svobodno in nezavisno državo. Tozadevna izjava naših velikih zaveznikov v tem smislu bi bila vrlo dobro došla.

Dne 7. oktobra je priobčila »Pal Mal Gazette« v Londonu nastopno Pašićevo izjavo: »Umik Bolgarske z bojišča je odstranil poslednjo zapreko za ujedinjenje Jugoslovanov pod dinastijo Karagiorgjevićev, a na temelju kriške deklaracije. Ujedinjenje Srbije, Hrvatske, Dalmacije, Slovenije, Bosne in Hercegovine bo popolnoma naraven dogodek, katerega narekuje jedinstvo plemena in jezika. Za jugoslovanske narode napoči nova doba napredka. Dalmacija z njenim obrežjem na Jadranskem morju bo nudila Srbiji izhod na morje, za katerim ona tako dolgo hrepeni. A naši odnošaji z britanskim kraljestvom, ki so podkrepljeni s to strašno vojno, nam bodo zasigurali svobodne zveze s celim svetom. Jaka in ujedinjena Srbija, ki bo na vzhodu mejila na prijateljsko Romunijo in ki bo po Donavi zvezana s Čeho - Slovaki, bo tvorila najsilnejšo zapreko proti ambicijam centralnih držav in bo napravila konec nemškemu »Drangu nach Osten«.

Dne 12. oktobra se je Pašić napram zastopniku »Reuterjeve Agencije« izjavil tako - le: »Kakor bo morala Nemčija vrniti Alzacijo in Loreno ter Poljsko ter se umakniti v svoje lastne etnografske meje, tako gotovo bodo tudi Slovenci in Hrvatje, osvobojeni avstrijskega gospodstva in bodo tvorili z nami veliko srbsko državo.

Dva dni kasneje je ista »Agencia« priobčila nastopno Pašićevo izjavo: »Srbska vlada je poslala zaveznikom noto, v kateri jih prosi, naj z ozirom na znatno srbsko pomoč pri zavezniškem delu, priznajo kot zaveznike ne samo Srbe iz Srbije, nego tudi one iz Avstrije in srbski vladi pomagajo, da ustanovi svobodno in neodvisno državo Srbov, Črnogorcev, Slovencev in Hrvatov v smislu, kakor je to določeno v kriški pogodbi. Srbi ne zahtevajo ničesar drugega, nego samo pomoč svojih zaveznikov, da osvobode svoje brate izpod avstrijskega jarma.«

Dne 17. oktobra 1918 se je ministrski predsednik Pašić v interviewu, priobčenem v »Morningpošti« izrazil o jugoslovanskem vprašanju tako - le: »Tekom pogajanj na Krfu med srbsko vlado in jugoslovanskim odborom v Londona se je jasno pokazalo, da je ustanovitev države - kraljevine, ki bi obsegala ves naš troimenski narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, izvedljiva in da se želi. Srbi, Hrvati in Slovenci torej zahtevajo, da se jim prizna pravo narodne samoodločbe. Oni ne priznavajo nobenega zgodovinskega prava habsburške dinastije ali avstro - ogrske države, prava, ki bi bilo jače, nego je pravica narodnega jedinstva in samoodločbe. Misel o federativni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev je bila tekom kriških pogajanj takisto zavržena, ker je dovela nemogoče, da bi se moglo določiti meje med vejami enega in istega naroda. Ali razen tehničnih težkoč, da se določijo meje med Srbi in Hrvati na eni in Hrvati ter Slovenci na drugi strani, bi obstojali še drugi politični obziri, kateri bi silili na to, da se zavrne misel o federativnem sistemu in da se sprejme ideja o jedinstveni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki bi v smislu kriške deklaracije počivala na širokem temelju lokalne avtonomije. Svečano izjavljam, da smatra Srbija za svojo narodno dolžnost, da osvobodi Srbe, Hrvate in Slovence. Čim bodo svobodni, jim bo tudi priznano pravo samoodločbe, to je, pravo, da se svobodno izjavijo, da - li se žele pridružiti Srbiji na temelju kriške deklaracije, ali da žele osnovati male države, kakor v dalini preteklosti. Mi ne želimo delati imperialistiške politike, še manj pa, da bi na kakršenkoli način omejevali pravo samoodločbe Hrvatov in Slovencev, odnosno da bi vztrajali do skrajnosti na kriški pogodbi, ako bi to bilo proti njihovi želji. Izjava Jugoslovanskega kluba na Dunaju izpričuje, da se vsi strinjamo v svojih željah in težnjah glede naše narodne bodočnosti. A dogodki bodo to v kratkem potrdili še na bolj svečan način.«

Nota narodne vlade proti koroškemu Landesausschußu.

(Dalje.)

V Št. Janžu ob Mostiču so nemške patrulje prijele cbitelj načelnika slovenskega Narodnega sveta Koflerja in ga odvedle neznano kam. Ondotni župnik Schüttelkopf, jako miren gospod, je moral slišati pretnje soldateske in se je mogel odtegniti sirovostim samo z begom.

Dne 9. decembra je moral župnik v Djekšah Benedek ubežati pretečim nemškim vojaškim drhalim.

Dne 11. decembra je prišla nemška vojaška patrulja v župnišče v Krčanje pri Grebinju, prijela župnika Drdlika in vzela siloma cerkveno blagajno, kjer so bili shranjeni denarji treh cerkvenih prebend.

Vsi ti kraji so v okolici Velikovca na slovenskem ozemlju.

V prvi tretjini meseca decembra so razsajale v Ziljski dolini vojaške, po vojaškem svetu organizirane in oborožene drhali, razorožile jugoslovansko žandarmerijo in jugoslovanske straže, ter jih odvedli siloma. Slovenci dobivajo še sedaj pretilna pisma; nasilno početje nemških tropov plaši Slovence, da bi jih odvrnili od Jugoslavije in srbske kraljeve dinastije, proti kateri hujskajo posebno strastno Prav zaraditega so plenili pri slovenskih narodnih voditeljih, Vošpernigu v Podravlju in Falleju v Lipi ob Vrbi, ki je bil svoje dni zatožen zaradi veleizdajstva avstrijske države.

Dne 10. decembra so ropale in plenile drhali nemškega vojaškega sveta v občinah Lipi nad Vrbo in Vernbergu.

Tudi ti občini sta na strnjenem slovenskem ozemlju. Nemške vojaške drhali so s smrtjo pretile župniku in slovenskemu pisatelju Mešku v Mariji na Zili v okolici Beljaka, na slovenskem jezikovnem ozemlju to večkrat, prav tako tudi župniku dr. Cukali v Podkloštru in župniku Kuchlingu v Gorjah. Da bi si rešili življenje, so morali vsi trije pobegniti in pustiti svoje fare brez duhovne oskrbe. Drhali nemškega vojaškega sveta so razširjale nevarne pretnje zoper poveljnika slovenske meščanske brambe, učitelja in nadporočnika Napokoja. Ko je Napokoj dne 18. decembra hodil slučajno sam, so ga vjeli nemški vojaki in ga odgnali v Celovec.

Nemci so v Ziljski dolini v raznih slovenskih krajih strgali jugoslovanske zastave in znake raz cerkve in hiše, razorožili slovenske narodne brambe in jih deloma odgnali.

Dne 15. decembra je 20 nemških vojakov obkolilo župnišče v Žrelcu pri Celovcu. Župnik dr. Arnejc si je mogel rešiti življenje samo s tem, da je ušel v kmetsko hišo in odtod skozi klet na močvirje ob Glini; od tam je bežal, preganjan po nemških vojakih več ur daleč v Borovlje, kjer so ga sprejele jugoslovanske čete v varstvo. Nemški vojaki so ga zasledovali in iskali po hišah in izjavili, da ga morajo po vsaki ceni umoriti.

Dne 16. decembra so streljale nemške drhali pri Malem Sv. Vidu iz zasede na srbsko patruljo.

Ko so vkorakale jugoslovanske čete v Borovlje, je izkušal župan Ogris služiti nemškemu vojaštvu v Celovcu s špijonažo vsake vrste po telefoničnih poročilih. Zato so ga za en dan zaprli, potem pa izpustili proti obljubi. To prijaznost Jugoslovanov so poplačali s tem,da so streljali na jugoslovanske čete v Borovljah iz zasede in ranili častnika.

Dasi je deželna vlada v Celovcu zagotovila eksteritorijaliteto poverjeniku Narodne vlade v Ljubljani, Viktorju Smodeju pravtako kakor njegovima namestnikoma: odvetniku dr. Ferdu Müllerju v Celovcu in odvetniškemu koncipijentu prav tam dr. Piruatu, vendar ti trije pooblaščenci slovenske Narodne vlade v Celovcu niso bili niti najmanje varni za življenje. Na različnih krajih in večkrat so nemški vojaki ponavljali nevarne pretnje in izjave, n. pr. v hotelu Trabesingerjevem, v gledališču, na javnih prostorih, pred hišo dr. Müllerja, da jih je treba obesiti, kakor hitro bodo vjeti. Tako so pretili celo tisti večer in malo prej, ko je deželni upravitelj koroški dr. Lemisch telefonsko povprašal v Ljubljano, kdo razširja po Celovcu tako neosnovane vesti, da med drugimi tudi imenovani trije niso varni, in izjavil, da je vse to besedičenje ničevo. Ob tisti uri so iskale nemške vojaške drhali slovenskega poverjenika za Koroško Smodeja .Ko so se dr. Müller in Smodej ter veleindustrijalec Ivan Tavčar iz Celovca mudili v Ljubljani, da bi se udeležili obravnav z zastopniki Nemške - Avstrije in Koroške, so razširjali v Celovcu celo pismeno smrtne pretnje.

Dne 18. decembra je nemško vojaštvo streljalo v bolniško sobo azila Harbacha.

Da je postopanje Nemcev zoper slovensko prebivalstvo na slovenskem ozemlju koroškem sistematično urejeno, je razvidno iz tega, da je sedaj v Vrbi ob jezeru že okoli 600 nemških vojakov, ki razorožajo slovenske meščanske brambe v obližju. Posamezne trope so prišle dne 18. decembra v Logo ves in iskale ondotnega župana. Ko ga niso našle, ker je pravočasno pobegnil, so vzele s sabo njegovega sina in konja. Ker so preganjali slovensko duhovništvo in razširjali pretnje s smrtjo, sta pobegnila župnika Singer in Nagele, še predno so vdrli nemški vojaki v župnišča, kjer so prebrskali vse prostore in tudi cerkev, da bi dobili duhovnika. To početje nemških vojaških tropov je v zvezi z zbiranjem nemške soldateske v Celovcu, ki je bila po ondotni deželni vladi in po vojaških svetih sklicana iz vseh krajev Nemške - Avstrije, da bi vdrla na sloven. ozemlje, viela slovenske duhovnike kot narodne voditelje in pregnala srbske in jugoslovanske čete, stoječe na slovenskem ozemlju v varstvo slovenskega prebivalstva.

Borba na Koroškem.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča iz uradnega vira: 25. in 26. t. m. so se nemški kmetje v Labodski dolini pod vodstvom civilno oblečenih nemško-avstrijskih častnikov oboroževali in zbirali. Ko so bili zbrani in organizirani, so udarili na Št. Pavel. Doznavši pa, da je v Št. Pavlu srbska posadka, mesta niso napadli. Ko se jih je 27. t. m. bilo z vseh strani zbralo dosti veliko število, **so Št. Pavel obkolili.** Skoro je iz Volšberka po Labodski dolini na pomoč prišel večji nemški oddelek **in za Št. Pavel se je vnel boj, ki je trajal več ur. Nemcem se je posrečilo Št. Pavel zavzeti in prodreti proti jugu v smeri na Labod (Lavamünd).** Nemce so vodili civilno oblečeni častniki. **28. t. m. so Nemci napadli Spodnji Dravograd, tam pa so jih naše čete porazile in jih prisilile umakniti se na sever proti Labodu.** Očitno je, da so ljudstvo pobunili nemški agitatorji.

Nemška nasilstva na Koroškem.

Iz Velikovca poročajo: Podivjano nemško vojaštvo ropa dan na dan po krajih, ki jih je zasedlo. Nobena slovenska koča ni varna. Dan na dan se množe pritožbe zaradi ropa, tatvin in drugih nasilstev. Dne 16. decembra 1918 je prišlo šest oboroženih nemških vojakov od straže pri mostu čez Krko v Pišeldorfu opoldne **v slovenski Šmihel, občina Važenberg.** V župnišču so preiztaknili vse prostore in ukradli približno 25 kg nasoljene svinjine in oškodovali s tem župnika Ignacija Maleja za 400 kron. Drugi dan so poslali Nemci potrdilo samo za 10 kg ukradenega mesa. To potrdilo se glasi: »Quittung über 10 kg Schweinefleisch, welches anlässlich der Hausdurchsuchung wegen frechen benehmen (!) der Pfarrköchin vom Pfarrhofe St. Michael requierirt (!) wurde. Pischeldorf, am 16. December.« — Pobotnica za 10 kg svinjine, rekvirirane ob hišni preiskavi zaradi predrznega vedenja župnikove kuharice v župnišču šmihelskem. Župnik Malej je pobegnil v Šmihel pri Pliberku.

Velikovec, 29. decembra. Ljubljanski korespondenčni urad poroča dne 29. decembra ob 5. popoldne iz uradnega vira: Na Koroškem je danes mirno. V Celovcu se nadalje zbira nemško vojaštvo. Nedvomno pripravljajo Nemci pohod v Rožno dolino in nprad na Velikovec.

Italijanska nasilstva.

ITALIJANI IN CIRIL-METODOVA ŠOLA.

Trst, 26. decembra. (Lj. k. u.) (Zakasnelo.) V novem velikem poslopju CM. ljudskih šol pri Sv. Jakobu bo čez nekaj dni nastanjena italijanska vojaška bolnišnica, ki je bila doslej v ženskem italijanskem liceju v Via Fuggero Manna, kjer bo ta šola, druga te vrste v Trstu, zopet otvorjena. Vojaška bolnica ostane potem v slovenski CM. šoli do sklepa miru. S to uredbo so italijanske gosposke jasno dokumentirale svoje stališče zoper slovensko zahtevo, naj bi se zopet otvorile slovenske šole. V poslopju slovenske CM. ljudske šole so doslej otroci dobivali ves čas navzlic temu, da je bil pouk na šoli ustavljen, šolsko refekcijo. Ker bo z nastanitvijo bolnišnice v tem poslopju onemogočeno doslednja šolska refekcija, hočejo merodajni italijanski činitelji razdeliti slovensko šolsko mladino za refekcijo na druge italijanske šole v tem okraju in tako pritiskati na starše, da bi vpisali svojo deco v italijanske šole.

Italijani uvedejo v naše ljudske šole italijanski učni jezik.

Iz vseh krajev slovenskega zasedenega ozemlja prihajajo poročila, da nameravajo Italijani, oziroma so že izvršili atentat na naše slovensko šolstvo. V ljudskih šolah so že razobesili sliko italijanskega kralja. Raz šolska poslopja odstranjujejo slovenske napise ter jih nadomeščajo z laškimi. To se je zgodilo tudi že na Uncu in Rakeku. Iz Italije so poklicali italijanske

učitelje ter šolske nadzornike ter so že deloma pričeli z italijanskim poukom. V nekaterih krajih — tako celo v Planini pri Rakeku — odprejo italijansko ljudsko šolo že v mesecu januarju. Tako se že pripravlja italijanski imperijalizem, da nam odtujči najzavednejši del naše domovine. Besedo o italijanski pravičnosti in svobodoljubnosti so le puhla fraza.

Anglež o italijanskih nasilstvih.

Trst, 25. decembra. (Lj. k. u.) (Zakasnelo.) Glasom poročil italijanskih listov iz Londona objavlja »Manchester Guardian« daljši članek dobro znanega pisatelja Sir Artur Evansa, ki izjavlja, da je položaj med Italijo in Jugoslavijo postal nevaren in zahteva neposredno pozornost mirovne konference, ako se hoče preprečiti, da izbruhne oborožen konflikt od koroških hribov po vsej jadranski obali do grških mej. Pisatelj pripisuje ta položaj okolnosti, da Italija ni spoštovala duha in besedila rimskega pakta, kakor je bil sklenjen na rimskem kongresu na povabilo italijanskega ministrskega predsednika. Evans tolmači v podrobnostih vrsto dogodkov med Italijani in Jugoslovani na zasedenih ozemljih in celo onkraj mej, določenih v premirju, ter naglaša, da so Italijani ravnali vedno krivično in izzivajoče. Ta članek je v italijanskem časopisju zbudil veliko ogorčenost in mnogo napadov zoper pisatelja.

Italijanska nasilstva.

Čres, 28. decembra. (Ljub. kor. urad.) Z današnjim dnem se razpuste vsi krajevni odbori Narodnega vijeća in vse Narodne straže. Predsedstvo Narodnega vijeća je tem povodom vsem krajevnim odborom izreklo svoje priznanje in svojo zahvalo.

Čres, 28. decembra. (Ljub. kor. urad.) Pred nekoliko dnevi je prispela v luko francoska torpedovka. Poveljnik je posetil frančiškane in jim obljubil, da smejo svobodno razobešati jugoslovanske zastave. Ko je ladja zopet odplula, so Italijani sneli jugoslovanske zastave in vse one, ki so posetili francosko ladjo, odvedli v Pulj.

Split, 28. decembra. (Ljub. koresp. ur.) Iz Benkovca poročajo: Semkaj sta dospela dva bataljona italijanske vojske. Iz Zadra je prišlo povelje, prekiniti brzojavno zvezo z Benkovcem.

Nemški knez Windischgrätz in Italijani.

Medtem, ko sekajo Italijani les brezobzirno v gozdovih malih notranjskih posestnikov, da, celo sadno drevje, uživa nemški knez Windischgrätz posebno protekcijo. Italijani so zastražili vse vhode v gozdove nemškega mogotca ter zabranjujejo vsako sekanje lesa v njegovih gozdovih. Jasno je, da obstoji med nemškim knezom in med Italijani posebna tajna zveza. Zakaj?

Italijani za kralja Nikito.

Zagreb, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Iz Kotora javljajo: Italijani agitirajo z mnogimi denarnimi stroški proti Jugoslovanski državi in za priklopitev Kotora Črni gori pod dinastijo Njegušev.

Vojna škoda v Dalmaciji.

Split, 28. decembra. (Ljub. kor. urad.) Narodna vlada v Dalmaciji je ustanovila poseben odsek, ki bo imel nalogo, zbrati vse podatke o vojni škodi v deželi. Izdala bo proglas na narod, da priglasi vso škodo.

Italijanska misija na Dunaju.

Dunaj, 29. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: V vojni državni urad je prišla danes dopoldne italijanska vojaška komisija, obstoječa iz generala Segreja, ordonančnega častnika nadporočnika grofa Guizzardinija, tajnika majorja Masseija, polkovnika - brigadirja Albertija, artiljerijskega polkovnika Campana, fregatnega kapitana Slagneja in generalštabnega podpolkovnika Vecchiarellija. Namesto državnega tajnika jih je sprejel državni podtajnik Waiss. Pri sprejemu so izrazili trdno nado, da bodo pri obravnavanjih dosegli popolen sporazum. General Segre je izrazil nado, da bodo odnošaji med italijanskim in nemško - avstrijskim narodom na podlagi starih kulturnih stikov trajno dobri.

Iz Čeho-slovaške.

Kongres čehoslovaških socijalistov.

Praga, 28. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaški korespondečni urad poroča: Včeraj se je otvoril kongres čehoslovaške socijalne demokracije. Navzoča sta bila ministra dr. Soukup, dr. Winter, kakor tudi 20 delegatov s Slovaškega. Kongresa se udeležujejo za Poljake Daszynski, za Slovence A. Kristan, za Italijane Pittoni, za Ukrajince Bezpolkov iz Kijeva in dr. Knim kot zastopnik židovske socijalne demokracije. Poslanec Nemec je povdarjal, da mora delavski proletarijat doseči svoje cilje brez nasilstva z delom in močno organizacijo. Slovaški socijalisti so proklamirali združenje slovaške socijalistične organizacije s češko. Minister dr. Soukup je sporočil pozdrave ministra za zunanje stvari dr. Beneša in čehoslovaških socijalnih demokratov na Francoskem, Angleškem, v Ameriki, Nizozemski in Švici, ki so kljub temu, da so antimilitaristi, vstopili v čehoslovaško legijo. Dr. Šmeral in poslanec Pik sta poročala o taktiki češke socijalne demokracije tekom vojne. Poslanec Pik je izjavil med splošnim odobravanjem, da nima nikdo najmanjšega povoda dvomiti o neoskrunjeni osebni časti dr. Šmerala, pri čemur sta si bivša nasprotnika segla v roki. Med udeležniki kongresa je bila tudi predsednikova hči Alice Masaryk.

★

Moravska Ostrava, 28. decembra. (Lj. kor. urad..) »Moravsko - češki Dennik« naznanja zasedbo Karvina in Bohumina po francoskih četah v prihodnjih dneh.

Praga, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Dunajski kor. urad poroča: Pri mestnih uradih v Libercu so uvedli češčino kot poslovalni jezik.

Cvikov, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Dunajski kor. urad poroča: Mesto so zasedle čeho - slovaške čete.

Praga, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški urad poroča iz Zlina, da se je sklenil med ogrskim vladnim komisarjem Jaikovichem v Požunu in požunskim čehoslovaškim županom Zachom dogovor o zasedenju Požuna po čeho - slovaških četah. Prebivalstvu se bo okupacija javno razglasila s pozivom, naj ostane mirno. Požunski Nemci se pozivljajo, naj se Čehom ne upirajo. Nemški protestanti in Židi v Požunu so obljubili svojo pomoč, kakor poroča dr. Soukup.

Praga, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) »Narodni Listy« poročajo, da bodo zasedle čeho - slovaške čete Požun dne 4. januarja.

Praga, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški koresp. urad poroča, da je predsednik Masaryk včeraj obiskal slavnostno predstavo mestnega gledališča v Kraljevih Vinohradih ter da je v svoji ložI sprejel poljskega socijalističnega voditelja Daszynskega.

Praga, 29. decembra. (Ljub. kor. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Mesto Prešov (Eperjes) so zasedli Čeho - Slovaki. Zasedbo Košic pričakujejo v nekaterih dneh.

Budimpešta, 29. decembra. (Ljub. kor. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Ogrska vlada je ukazala, proti Čehoslovakom v Komarno nastopiti z orožjem.

Budimpešta, 29. decembra. (Ljub. kor. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Ogrski listi poročajo o velikem razburjenju med prebivalstvom, ki se baje nočejo priklopiti Čeho - slovaški republiki. Ako je Masaryk rekel, da dežela ne bo razdeljena, je govoril izvestno na podlagi gotovih dogovorov, o čemer nihče ne dvomi.

Moravska Ostrava, 29. decembra. (Lj. kor. urad.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Bohumin so zasedle francoske čete.

Praga, 29. decembra. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Kongres socijalnih demokratov je končal debato o političnem delovanju za vojne. Sprejel je resolucijo, ki odobrava to delovanje. Soglasno je kongres zahteval, naj poslanec Smeral, ki so ga napadli zaradi avstrofilskega mišljenja, ki pa je bilo vsled takratnih razmer opravičeno, zopet prevzame svoje funkcije v stranki in v Narodni skupščini. Predsednik Němec je izjavil, da so spori v stranki končani.

Praga, 29. decembra. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Tukaj so bila pogajanja med ministrom za prehrano Vrbenskim in zastopniki različnih ministrstev po eni strani in italijanskim zastopnikom Vasinijem po drugi strani glede uvoza živeža, zlasti riža, na Češko. Vasini je obljubil pošiljatev v kratkem.

Praga, 29. decembra. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Iz Žiline poročajo: V Spišu (Zipps) so ustanovili čeho - slovaški Narodni svet, ki je zahteval priklopitev tega komitata Čehoslovaški državi. Madžari so odvedli pehotni polk št. 67, ki obstoji iz samih Slovakov, v Nagy - Kallo. Dr. Pavel Fabri je bil v Sarosu imenovan za čeho - slovaškega velikega župana. Čeho - Slovaki so zasedli mesta, Požun bodo predali Čeho - Slovakom z vsemi zalogami.

Budimpešta, 29. decembra. (Lj. k. u.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Kakor doznava ogrski kor. urad, ukrajinski zastopniki, ki so prišli iz severne Amerike v Jassy, ne priznavajo deklaracije ukrajinskega komiteja v Stockholmu, kakor tudi ne izjav in politike bivšega hetmana.

Praga, 29. decembra. (Ljub. kor. ur.) Čeho - slovaški tiskovni urad poroča: Konferenca čeho - slovaških časnikarjev, založnikov in tiskarjev bo dne 1. januarja.

Razne vesti.

Clemenceauova izjava o jadranskem problemu.

Milanski list »Secolo« prinaša razgovor italijanskega poslanca Raimonda s francoskim ministrskim predsednikom Clemenceauom.

Raimondo je izvajal: »Gotovo je, da se bo morala mirovna konferenca baviti tudi z novimi problemi, obsežnejšimi od onih, ki so bili postavljeni pred vojno, ali nam jih je navrgla vojna. Jadran tvori vzhodno mejo Italije, zato ga mora ona ščititi. Ali v interesu Italije kakor tudi Francije je, da se izogne prilikam, da bi se v njenih mejah stvorile grupacije in irredentistične tendence.«

Clemenceau je odvrnil: »Ni moja stvar, da razpravljam o zaključkih glede vprašanj, ki so izzvala in še vedno izzivajo tako ostre razprave. Konferenca bo slišala podatke naših državnikov in ako bodo prežeti z duhom pravičnosti, o čemur ne dvomim, in sposobni, da spravijo v soglasje pravice Italijanov z onimi Jugoslovanov (ki ne morejo in ne smejo biti protislovne), dobe ne samo pri Francozih, marveč pri vseh zaveznikih največje simpatije in najsrčnejše prijateljstvo. Želim samo, da uvažujete, da je eden interes večji od vsakega teritorijalnega razširjenja, in ta je, da se ima dobre prijatelje na vzhodni obali Jadrana. Ako bi se po nesreči dogodilo, da tam nastanejo iredentistična nesoglasja, ne bi trpela vsled tega samo Italija, marveč vsa Evropa. Zato želim od vas ono, kar je težko nam vsem, to je uvaževanje, da se mora soglasje različnih interesov dvigniti nad atavistične tradicije neodrejenega teritorijalnega razširjenja.

FINANČNI MINISTER O VALUTI.

Belgrad, 28. decembra. (Lj. k. u.) Član državnega sveta je imel s finančnim ministrom dr. Ninčičem razgovor o izboljšanju srbske valute. Minister je izjavil, da se je treba za ta važni problem zavzeti z vso silo. Največja težkoča je v tem, da Avstro-ogrska banka še vedno fiska bankovce za Avstrijo in Ogrsko. S tem preplavi ves denarni trg ostalih držav. Posledica tega je, da neprestano pada vrednost krone na svetovnem denarnem trgu. **Prva naloga mora biti, da se ustavi to preplavljenje našega trga z novimi bankovci. Zaradi tega bo izdana prepoved uvažanja avstro - ogrskih in izvoza srbskih bankovcev.** Vlada bo podvzela vse korake, da prepreči nadaljnje tiskanje avstro-ogrskih bankovcev. Ako rabita Avstrija in Ogrska denar, naj si ga tiskata zase. Minister namerava v kratkem stopiti v dogovor z vsemi državami bivše Avstro-Ogrske, da se odpomore temu zlu.

MIROVNA KONFERENCA.

London, 27. decembra. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: »Morning Post« piše: V načrtu za mirovno konferenco, ki bo bržkotne pričela 6. januarja, so vspored prenaredili. Dogovarjale se bodo samo štiri velesile: Anglija, Francoska, Italija in Zedinjene države. Potem bodo povabili druge zaveznike k obravnavanjem, ki se tičejo njih posebej. O rešitvi vprašanj bližnjega vzhoda se bo udeležila Grška, Srbija in Romunija. Pri avstro - ogrskih zadevah se Grška ne bo udeleževala obravnav. Izprva se bo razpravljalo o splošnem položaju Evrope. Mnogo domnevanj je glede pozicije nevtralcev, zlasti odkar je bil Romanones v Parizu. Kakor se govori v nekaterih krogih, bodo zavezniki pri začasnih razmotrivanjih imeli priložnost seznaniti se z naziranjem zlasti onih nevtralcev, ki so bili ententi prijazni.

Drobne vesti iz Jugoslavije.

Sarajevo, 28. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Tukaj je umrl dr. Jefto Dedier, docent na belgrajskem vseučilišču.

Split, 28. decembra. (Ljub. kor. urad.) V Kotor je dospel italijanski časnikar Baltassi, ki je svoj čas agitiral proti jugoslovanski državi in za to, da se Kotorski zaliv ne priključi Črni gori. Tamošnji Narodni svet je storil vse potrebno, da se Baltassi izžene in odvede v Italijo.

Zagreb, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Ban dr. Mihalović je odpotoval v Belgrad.

Zagreb, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Danes se je peljal preko Zagreba delegat dr. Lazarević s sanitetnim materijalom, ki ga je dalo mesto Ljubljana Belgradu na razpolago.

Budimpešta, 28. decembra. (Ljub. kor. urad.) Glasom dunajskega koresp. urada poroča ministrstvo za notranje stvari: Srbi prodirajo od Dolenje Lendave proti Murski Soboti.

Wilson v Londonu.

London, 27. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: Predsednika Wilsona sta sprejela v Dovru knez Connaughtski in ameriški veleposlanik.

London, 27. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: Na kolodvoru je pozdravil kralj Jurij predsednika Wilsona. Nato se je odpeljal Wilson s kraljem in s knezom Connaughtskim v buckinghamsko palačo. Pozneje se je pokazal Wilson na balkonu in zahvalil narodu za sprejem.

London, 27. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: Predsednik Wilson se je danes v buckinghamski palači dve uri razgovarjal z Lloyd Georgem in Balfourjem.

Ententa in boljševiki.

London, 27. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: Kakor doznava Reuterjev urad, je boljševiška vlada po Božiču iznova poslala vladam zaveznikov mirovni predlog.

Riga, 27. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: Boljševiki trajno ogrožajo Rigo. Semkaj je dospelo več angleških vojnih ladij, ker namerava Anglija energično nastopiti zoper boljševike in hoče podvreči sovjete. Iz Rusije so dospele vesti o nevarnih kmetskih uporih.

Volitve na Angleškem.

London, 28. decembra. (Ljub. kor. ur.) Po dunajskem koresp. uradu poroča Reuterjev urad: Ob štirih popoldne je bilo stanje volitvenih izidov tako - le: koalicija: unionisti 290, liberalci 100, delavci 6; nasprotniki koalicije: pristaši Asquithovi 22, neodvisni unionisti 29, drugi 4, delavska stranka 52, nacijonalisti 4, sinnfeiner 34. Kakor vse kaže, bo koalicija sijajno zmagala. Vsi ministri so zopet voljeni.

★

Belgrad, 28. decembra. (Ljub. kor. u.) Srbske in romunske čete še niso prišle v stik. Ukrenilo se je vse potrebno, da zasedejo Francozi deset kilometrov širok pas ob železnici Temešvar - Vršac.

Zagreb, 28. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: Srbski vojno - tiskovni urad javlja: Admiral Amette, francoski komisar za Carigrad, je zaplenil vse nemške ladje v turških lukah.

Amsterdam, 28. decembra. (Ljub. kor. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: O namišljenem umoru bivšega nemškega cesarja ni tukaj nič znano.

Bitonj, 27. decembra. (Ljub. koresp. urad.) Dunaj. korespondenčni urad poroča: V Gorenji Šleziji je nanovo oživela stavka rudarjev. — Danes je v štirih rovih manjkalo delavcev.

Nasilstva Italijanov proti slovenskemu srbskemu vojaku.

Gosp. Rado Lenart, bivši trgovec iz Gorice, ki je služil kot štabni narednik-dobrovoljec pri kraljevem srbskem 8. pešpolku kneza Aleksandra, je šel domov v Gorico obiskat svoje domače. Prišedši domov je izvedel, da je njegova mati umrla.

Ker je imel dopustnico, izstavljeno od svojega poveljnika v srbskem jeziku za v Gorico, se je iz Ljubljane radostno podal v Gorico, da tam obišče sorodnike in znance ter da uredi svoje trgovske zadeve.

V Logatcu mu je poveljnik dovolil, videč njegovo dopustnico, brez nadaljnjega prehod čez demarkacijsko črto in mu rekel, da se pač lahko prosto giblje v po Italijanih zasedenem ozemlju, ker je član ententne vojske in potemtakem prijatelj in zaveznik. Vozil se je v Gorico v družbi gosp. podporočnika Prinčiča, učitelja iz Pevme, sedaj dobrovoljca pri njegovem polku, gosp. Bruna Savnika, trgovskega uradnika, dr. Sketa, odvetnika in njegove soproge ter trgovca Alojzija Drufovke (vsi iz Gorice). Na Nabrežini so morali čakatina zvezo proti Gorici. V družbi so šli v hotel André, kjer so jih domači z velikim veseljem sprejeli. Takoj nato je prišlo v hotel več laških oficirjev z vojaško patruljo in zahtevali od njih legitimacije. Toliko njemu in gosp. Prinčiču ter drugim v družbi niso hoteli priposznati njih legitimacije in so jim zagrozili z aretacijo. On in gosp. podporočnik Prinčič sta protestirala, da sta njiju dokumenti pravi, da sta člana ententnih čet in šele laški kapitan, ki je prišel ž njimi, koji je razumel francoščino, jim je dovolil, da so prenočili v hotelu in da so drugo jutro nadaljevali pot v Gorico. Na kolodvoru v Gorici ju je poveljnik opozoril na slovenske znake in jima rekel, da jih morata odstraniti, vendar jima je dovolil vhod v mesto. Gosp. Prinčič je drugi dan odšel iz Gorice, gosp. Rado Lenart je pa še ostal tam, ker je moral urediti svoje trgovske zadeve. Dne 28. novembra 1918 se je s kolesom namenil v Ajdovščino do svojih znancev. V Prvačino je ravno došel, ko so aretirali družini Pahorjevo in Orlovo in preiskavali njih hiše. Ko je prišel v Dornberg, mu je prišla nasproti laška patrulja, obstoječa iz 6 karabinijerjev in z enim kapitanom na čelu. Ustavili so ga, zahtevali legitimacijo ter ga peljali k poveljniku (colonello). Kapitan mu je odvzel dokumente, razorožili so ga in tudi kolo so mu vzeli, dasi je protestiral proti takemu početju, posebno, ko je kolo last njegovega prijatelja iz Gorice.

Dne 29. novembra so ga odpeljali z močno eskorto v Gradiško ob Soči. Tam so ga internirali skupno s tremi brati Vodopivec iz Dornberga in še 5 drugih. V Gradiški je vsaki dan pri poveljniku protestiral in zahteval, da se ga izpusti na svobodo, ker ni ničesar zakrivil, temveč prišel le na dopust s pravilnimi dokumenti. Vse to pa ni ničesar pomagalo, temveč si je s tem svoje stališče le poslabšal. Po osmih dneh so ga odpeljali pod močno eskorto v družbi oficirjev in vojakov Čehov, Poljakov in Rusov v Trst na grad sv. Justa. Tam se mu je godilo skrajno slabo. V eno sobo so natlačili 160 oseb. Sobe so bile nizke s slabim vhodom, umazane in ušive. Za hrano so jim dajali za dve osebi po eno malo konzervo in mali hleb kruha za cel dan in drugega nič. Ko so to izvedeli njegovi sorojaki v Trstu, kako od gladu trpe, so jim hoteli pomagati in so jim večkrat poslali v trdnjavo hrano, a žali Bog, Italijani tega niso dovolili, zavrnili so jih. Na gradu razsajajo različne bolezni, tako da vsak dan nosijo težko bolne in na pol mrtve ljudi v druge prostore. Niti v bolnišnico jih ne pošljejo, da bi svet tega ne izvedel. Ker je videl, da po 13dnevnem zaporu ni rešitve, pač pa, da mu grozi bolezen in smrt, ali pa, da ga odvedejo v Italijo, je sklenil z nekim Ilija Blagojevićem iz Banjaluke, rodom Srbom, ki je služil kot dobrovoljec v italijanski armadi in katerega so za plačilo poslali na grad Sv. Justa,da zbežita. To pa ni bilo lahko, ker so jih stražile tri straže, toda vendar se jima je posrečilo uiti dne 19. decembra 1918 ob 11. ponoči iz sobe, skočiti z dveh, 10 metrov visokih zidov in priti tako na ulico. Srečno sta šla skozi mesto do Sv. Ivana in čez Kras do Divače. Drugo noč sta pot nadaljevala po gozdu do Št. Petra na Krasu in od tam čez Nemško vas preko gozda v Laze pri Cerknici, kjer so stopili na našo svobodno zemljo. Med potoma sta naletela samo na eno patruljo, katero pa se jima je posrečilo prevarati. Od tam sta šla peš čez Ložna Novo vas proti Velikim Laščam, odkoder sta prispela dne 23. decembra v Ljubljano.

Zagrebški izgredi pred sodiščem.

V petek se je pričela pred vojaškim sodiščem v Zagrebu obravnava proti onim, ki so bili povodom izgredov dne 5. decembra aretirani, in sicer proti nadporočniku Josipu Jaroušu, desetniku Adolfu Schwarzu, četovodji Josipu Simanoviću, četovodji Ivanu Perečiću, Dragotinu Mortu, Janku Hercegu, Mirku Drobcu, Janku Pomijanu (53. pešpolka), Mustafi Basagiću (2. bos. - herc. polka), Rudolfu Ceclju, Franju Kovačiču, Andreju Fijanu, Ivanu Babiču, Mirku Miluški, Franu Gašparcu, Marku Majslu, Mirku Vragoviću, Blažu Barcu, Tomo Potlačku, Konradu Škrebljinu, Stjepanu Trseglavcu, Stjepanu Črncu, Josipu Rukaliču in Marku Korenu (25. domobranskega polka).

Obtožnica pravi: Obtoženci so se dogovorili, da bodo dne 5. decembra po mestu manifestirali za republiko. V to svrho so sestavili četo 150 mož od 53. pešpolka. Tem se je kasneje pridružilo še 100 mož 25. domobranskega pešpolka. Ta četa je oborožena s puškami in dvema strojnicama korakala po Ilici proti Jelačićevemu trgu. Pri Frankopanski ulici je razorožila odposlano patruljo akademične garde ter nato s strojnicami zasedla Jelačićev trg. Tu je primorala oddelek, ki ga je poslala vlada, da ji je morai izročiti svojo strojnico. Ker se je hotela polastiti še ostalih strojnih pušk, je pričela z navalom, pri čemer je padlo 15 mož, več kakor 20 pa jih je bilo ranjenih. Končno je obtožen nadporočnik Jarouš, da ni preprečil te zarote, marveč se ji celo pridružil in dovolil, da je uporna četa vzela s sabo dve strojni puški in 4 škrinje z ostrimi naboji. Za prvih 10 obtožencev zahteva državni pravdnik smrtno kazen.

Obravnavi predseduje podpolkovnik Kasumović, vodi jo major Burkhart, obtožbo pa zastopa avditor dr. Stožir. Obtožence zagovarjajo avditorji: Ugrinov, Vranković, dr. Walter, dr. Schick in odvetnik Sporčić. Prvi je bil zaslišan Jarouš, ki je po rodu Čeh, uslužben pri nekem dunajskem zavarovalnem društvu. K armadi se je prijavil prostovoljno in še ni bil zaprisežen. Zagovarjal se je, da o pripravah za zaroto ni bil obveščen in da ni imel nobenega pooblastila, nastopiti proti vojaštvu, ki se je spuntalo. Drugi obtoženec desetnik Schwarz, Žid, se je zagovarjal, da je bil pijan in da je dobil zastavo, ki jo je pri sprevodu nosil na Jelačićev trg, od nekega neznanega tovariša. Njegova puška je bila prazna. Prišedši do Rudolfove vojašnice, je udarjal na činele in kričal »Živela republika!« Da bi bila zarota preje dogovorjena, tega ne vé. Slišal je samo govoriti, da se bo proglasila republika. Kdo je prvotno vodil uporno vojaško četo, mu ni znano. Spominja se samo, da se je nazadnje postavil na čelo sprevoda neki narednik 25. dom. polka, ki je govoril slovensko in o katerem je čul, da se zove Martin Murk. Na vprašanje, zakaj je on za republiko in kaj je republika, je obtoženec odgovoril, da na to vprašanje ne more odgovoriti, vé samo to, da je v republiki večja svoboda. Trakovi z napisom »Živela republika SHS!«, ki so jih našli pri njem, so bili prinešeni iz domobranske vojašnice. Tam so jih delili podčastniki, ko so izplačevali gaže. — Obtoženec Šimanović se je vrnil iz Romunske šele tri dni pred inkriminiranimi dogodki. Zato je bil, kakor pravi, o položaju docela nepoučen. Šel je z ostalimi svojimi tovariši na Jelačićev trg in nastopal tako, kakor so mu drugi veleli. Na upor ni nikogar pozival. — Obtoženec Perečić je izjavil, da se je udeležil pohoda na Jelačićev trg na ukaz stotnika Kovačevića, ki ga je zaprosil, naj pazi na to, da se ne bo manifestacija izpremenila v plenjenje, ker bi se v tem slučaju slabo govorilo o Hrvatih. Na vprašanje, dali so bili vojaki pijani, je obtoženec odgovoril, da je istega dne plačal narednik Mokrović 3000 kron za pijačo. Dali je bila zarota dogovorjena, tega ne vé povedati. Vé samo toliko, da je imel podpolkovnik Petrović dopoldne istega dne na vojake govor, ki ga je zaključil z vzklikom »Živio kralj Peter!«. Ves polk je na to molčal, kasneje pa so posamniki zaklicali »Živela republika!«!«. Na vprašanje, da - li je slišal vojake govoriti, da je treba osvoboditi generala Lipoščaka, je odgovoril zanikalno. — Obtoženec Cecelj, gimnazijec, je zanikal vsako svojo krivdo in izpovedal samo, da vé, da je trakove z napisom »Živela republika!« delil poročnik Martinić. Stotnik Kovačević teh trakov ni dovolil nositi, rekoč: »Kadar bo republika, šele potem jih boste nosili.« Obravnava se nadaljuje.

Politične vesti.

= **Nekoliko popravka** je treba člančiču, ki ga je priobčil dr. Krivic v »Slovenskem Narodu« pod naslovom »Usodepolni računi«. Trdi meni tebi nič, da smo prišli ob naše Primorje, ker da so naši odgovorni vladni krogi prve dni preobrata cincali z združitvijo s Srbijo. Prve dni preobrata — to je bilo začetkom novembra, torej čas, ki bi nam moral vsem biti še v živem spominu. In vendar piše dr. Krivic o njem, kakor da bi bil že leta za nami, tako da ne pomni več njega velikih dogodkov, kaj li še podrobnosti. Takrat naj bi bila morala narodna vlada v Ljubljani proglasiti združitev s Srbijo. Oprostite, to bi bil mednarodni nezmisel. Kje pa je bila takrat Srbija? Niti v Belgradu ne. Njena vlada je bila v tujini, v Švici, tam se je nahajala tudi naša delegacija, da bi dosegla to, kar je bila želja nas vseh: združitev s Srbijo. Tam edino se je po mednarodnem pravu veljavno mogla izreči proglasitev združenja. Kajti v to je treba v vsakem slučaju najmanje dveh legitimiranih sopogodnikov. Srečen slučaj je hotel, da je prišel med tem regent Aleksander v Belgrad. Takrat je nastopilo Narodno veče v Zagrebu, naša vrhovna instanca, ki jej je bila podrejena tudi narodna vlada v Ljubljani, ter v svoji znameniti seji 24. novembra sklenilo znano adreso. Na ta način se je mogla, druge ali hitrejše možnosti sploh ni bilo dano, združitev proglasiti 1. decembra. Italijani pa so bili že prve dni novembra na naših tleh! In sedaj je seveda narodna vlada kriva, da smo izgubili Trst in drugo, narodna vlada, ki je bila najmanje legitimirana, da izvede kake državnopravne akte. Človek bi ne verjel, da resni možje, in med te štejemo dr. Krivica, **s tako nekritičnimi trditvami** prihajajo na dan. Narodne vlade predsednik bi bil po njegovih mislih poklican, da je prve dni v novembru stopil na balkon deželnega dvorca ter tam proglasil našo združitev s Srbijo. Ententa bi seveda ta proglas vzela na znanje in Italija bi v tem trenotku zapovedala svojim četam: stoj! Nikarte ne begajte ljudstvo s takimi stvarmi; če že hočete na vsak način nastopati proti narodni vladi, na prosto vam je stvarna kritika na podlagi konkretnih dejstev. Demagogijo pa prepustite drugim, ki mislijo, da so poklicani v to. — Dr. R.

= **Italija je zahtevala svojčas kolonije v kompenzacijo za Dalmacijo.** V švicarskem listu »Le Genovrio« poroča Velišar Gerasimovič o italijanskem počenjanju ter pravi, da je Italija svojčas zahtevala od Anglije nekaj kolonij, da opusti svojo zahtevo po Dalmaciji. Ker pa Anglija nima nobenega vzroka za odstopanje kolonij, so začeli Italijani vedno silnejše zahtevati zasedenje jugoslovanskega ozemlja pod pretvezo »pacifikacije«. Članka pravi, da vse početanje Italijanov zasleduje le to svrho, da bi razkričali Jugoslovane za nesposoben, neciviliziran element in bi si tako vstvarili pretvezo za obdržanje tega ozemlja.

= **Mala Madžarska.** »Neue Züricher Zeitung« razpravlja o bodočnosti madžarske republike in prihaja do tega zaključka: Madžarski nacijonalizem se še vedno oklepa nade, da bo na mirovnem kongresu potom preustrojitve v zvezno državo očuvana integriteta dosedanje Ogrske. Toda očividno je, da bodo silne nacijonalne struje, ki so se polastile vseh nemadžarskih narodnosti, z lahkoto premagale močne gospodarske razloge, ki morda govore še za ohranitev starih ogrskih meja. Kot sigurno lahko že danes smatramo dejstvo, da bo Madžarska izgubila več kakor polovico svojega dosedanjega ozemlja in da se bo madžarska država morala omejiti na ogrsko planoto. Da se je razbila ogrska država, je v prvi vrsti zakrivila usodepolna krivda madžarske narodne politike, ki je zrla samo na fantom jedinstvene madžarske narodne države, zavirala pa vsak svoboden političen razvoj ostalih v Ogrski bivajočih narodov, ki so številni več kakor polovico vsega prebivalstva. Končni rezultat od prvega začetka zagrešene madžarske politike je sedaj Mala Ogrska, t. j. na svoj etnografski teritorij urejena Madžarska.

Dijaki!

Jugoslovanska svoboda je razmah vseh narodovih duševnih in telesnih sil za ciljem človeškega blagostanja. Svobodni smo, razmahnimo svoja krila. Ne bodimo še naprej sužnji lastne letargije in revščine, ko nam je dana možnost streti okove.

Gmotne težave so ovirale dijaku pogledati čez ozke meje domače poliz-obrazbe. Različne druge zapreke (nepoznanje zapadnih kulturnih centrov itd.) mu niso pustile spopolniti svojega znanja. Mi nismo imeli in nimamo do-

volj ljudi svetovne izobrazbe, zato je upravičen strah pred diletantično bodočnostjo.

Nadarjen in priden dijak, ki konča svojo domačo univerzo, naj gre v tujino. Abiturijent naj se ogreje za raznovrstni strokovni študij onih ved, ki do sedaj še niso mogle najti ognjišča na jugoslovanskih vseučiliščih. Denarja rabimo. Pregovor: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, velja tudi za dijake.

Zato prihaja krožek dunajskih zatiranih akademikov do sledečega zaključka:

Ustanovimo jugoslovansko, nepolitično stanovsko dijaško organizacijo. Njen cilj naj bo: Omogočiti s štipendijskim fondom, nabranim od dijaštva med narodom, najvišji strokovni študij, kar največ dijakom.

Ustanove naj se iz tega fonda štipendije, s katerimi razpolaga posebna, nepristranska, samo dijaška komisija.

Načrt, ki vsebuje podlago vsega delovanja (informacije po zapadnih velemestih, ustavljanje menz, cenen nakup učnih materijalij, posredovanje cenega nakupa obleke in drugih potrebnih stvari, organiziranje jugoslovanske počitniške zveze itd.) je gotov. Dijaštvo naj samo razmišlja o tej in še drugih eventuelnih točkah. Neobhodno je namreč potrebno, da sodeluje vse dijaštvo pri sestavi programa in štatutov, jedra in forme bodoče organizacije.

Zato vabim v imenu dunajskega dijaškega krožka vse dijaštvo, srednje in visokošolsko, napredno, katoliško in socijalistično, torej brez razlike stopnje študija, političnega naziranja in strok na zborovanja dne 3., 4. in 5. prosinca prihodnjega leta.

Dne 3. in 4. so vablieni vsi oni, ki se udeleže sestave programa in štatutov z nasveti in predlogi. Vabimo zastopnike poverjeništva za socijalno skrb in poverjeništva za uk in bogočastje. Zborovalo se bo 3. in 4. prosinca v mali dvorani »Mestnega doma« in sicer prvi dan od 9.—12. dopoldne o gospodarskem vprašanju, od 3.—5. o vseh drugih točkah izvzemši počitniške zveze, ki pride v torek dopoldne od 9. do 12. na vrsto. Isti dan popoldne od 3 do 5. štatuti, zaključna dela in resolucije.

5. prosinca se vrši za celokupno dijaštvo ustanovni občni zbor nove organizacije in volitve, na katerega vabimo tudi vse dobrotnike dijaštva.

Končno naj bo poudarjeno: Nova organizacija naj ne bo v disharmoniji z društvenim zakonom, naj bo stanovska in nepolitična. Poverjeništvo za uk in bogočastje imej v sporih odločilno besedo, v delovanju pa posvetovalni glas in revizijsko pravico. Udeležba pri stanovski organizaciji ne izključuje udeležbe pri strokovnih in političnih, bodisi pri dijaških ali drugih društvih.

Prosim dijaštvo, da premisli čez praznike program in štatute, da se udeleži v lastnem interesu vseh zborovanj in boležim s spoštovanjem.

Evgen Lovšin, stud. ex. acad. et juris, Vinica, Belokranjsko.

Vesti iz primorskih dežel.

Na Cresu so vdrli italijanski karabinjerji v nedeljo zjutraj v stanovanja tamkajšnjih hrvatskih učiteljic, jih vrgli s postelj in jih nagnali za silo oblečene na torpedni čoln, ki je odplul v Italijo. V frančiškanski samostan so s silo udrli in odstranili francosko zastavo.

Iz Opatije poročajo, da so v neki gostilni v Beli italijanski karabinjerji zabodli nekega kmeta, ker je zaklical »Živela svoboda«! Dve gospe, to je dr. Orličevo in ženo v Zagrebu bivajočega praporščaka Červarja, so vzeli za talca. Neko krčmarico in njeno služkinjo so karabinjerji ubili in oplenili.

V Pazinu kliče italijanski poveljnik vsak dan nekaj Hrvatov in Hrvatic pred se ter jih zmerja na najsurovejši način. Po vsej sili hoče doseči, da bi se izreklil za Italijo. Po deželi so začeli Italijani pritiskati na ljudi z aprovizacijo, rekoč, da bodo dali hrane samo onim, ki se izjavijo za Italijo.

V Pulju so prijeli lastnika tiskarne Josipa Krmopotiča in njegovega sina dr. Márija Krmpotiča ter ju odpeljali kdo ve kam. Iz arzenala so odgnali vse jugoslovanske delavce, ki so svoj čas glasovali proti italijanskim kandidatom. Poduk v hrvaščini je prepovedan. Hrvatske šole so zaprte. Dan na dan internirajo ljudi, zlasti one, ki jih je Avstrija preganjala in zapirala radi srbofilstva.

Naši shodi.

— **Dva shoda JDS v Radovljiškem okraju.** V nedeljo 22. decembra sta se vršila v Begunjah in Žirovnici dva jako lepo vspela shoda JDS. V Begunjah so poročali dr. Mirko Triller iz Radovljice, dr. Iv. Kavčič in tehnik Fr. Legat iz Lesec. Na shodu je bil tudi domači g. kaplan, ki je moral lojalno priznati, da so bila izvajanja govornikov povsem taktna in pravilna. Shodu je predsedoval g. Franc Žnidar. — V Žirovnici je bilo kljub protishodu g. župnika Lavriča na našem shodu toliko zborovalcev, da so popolnoma zasedli obsežne prostore gostilne pri Kuntu. Pod vzornim predsedstvom g. nadučitelja Ažmana sta poročala dr. Triller in dr. Kavčič na občno zadovoljnost zborovalcev. Sprejete so bile vse resolucije, predlagane po JDS. Zborovalci so pa zahtevali in sprejeli še resolucijo, naj se podržavijo vse šole in povišajo učiteljem plače, da bodo mogli dostojno vršiti svojo važno nalogo. Zborovalci so ogorčeno protestirali proti italijanski okupaciji jugoslovanskih pokrajin in proti nedostojnemu ravnanju s prebivalstvom. Z navdušenjem se je sprejel predlog, da se pošlje Nj. visokosti kralju Petru I. in regentu Aleksandru zagotovilo iskrene in neomajne zvestobe.

— **Shodi JDS. na Štajerskem.** V nedeljo 22. t. m. sta se vršila krasno obiskana shoda JDS v Radmirju pri Ljubnem in v Bočni pri Gor. Gradu. Na obeh shodih je govoril gosp. dr. E. Kalan iz Celja ter sta bili sprejeti resolucije v protest proti italijanski okupaciji našega ozemlja, a z drugo se je zahtevala enotna ureditev naše aprovizacije. — V nedeljo 29. t. m. se vršita javna shoda v Žalcu (poroča g. dr. E. Kalan) in v Laškem trgu (poroča g. dr. Kukovec).

Dnevne vesti.

— **Iz seje načelstva JDS.** *V izredni seji načelstva JDS dne 28. decembra se je ob navzočnosti ministra dr. Kramerja obširno razpravljalo o političnem položaju in sestavi nove vlade. Z ozirom na važnost sedanjega časa se je sklenilo, sklicati za nedeljo, dne 5. januarja poleg strankinega izvrševalnega odbora še sestanek zaupnikov vseh krajevnih organizacij. Nadalje se je sklenilo, pozvati vse poverjenike JDS, da izposlujejo v prvi seji vlade osemurni delavnik, ki naj se vpelje za veleindustrijo in rudnike takoj s 1. januarjem.*

— **Na udanostno brzojavko »Zveze Jugoslovanskih železničarjev«** na izrednem občnem zboru dne 15. decembra je prispel naslednji odgovor: »Z. J. Ž.« Ljubljana. Slovenskim železničarjem, katerih velezaslužno, požrtvovalno delovanje za narod in domovino v najtežjih časih mi je dobro znano, se na pozdravu iskreno zahvaljujem. Uverjen sem, da z vašo pomočjo premagamo mnogo težkoč naše mlade državne organizacije. — Aleksander.

— **Učiteljski zbor višje realke v Idriji** je poslal iz Žirov princu regentu Aleksandru sledečo brzojavko: Učiteljski zbor SHS. realke v Idriji, ki je zasedena od italijanske armade, se udanostno klanja Njegovi kraljevi Visokosti in željno pričakuje trenotka, ko postane tudi to popolnoma slovensko mesto neločljiv del velike Jugoslovanske države SHS. pod slavno vlado kraljeve rodbine Karagjorgjevićev. — Učiteljski zbor.

— **Odličen gost.** Včeraj je prispel v Ljubljano urednik uglednega pariškega dnevnika »Le Temps« g. Charles Rivet s svojo gospo soprogo. Poslan je, da se na licu mesta pouči o razmerah v Jugoslaviji in se točno informira zlasti o jugoslovanskem - italijanskem sporu. G. Rivet ima tudi nalogo poslati točne informacije iz naših krajev francoskemu zunanjemu ministrstvu. Iz Ljubljane se odpelje v Zagreb, Beograd in Prago.

— **Narodni svet v Ljubljani nujno potrebuje razglednice, fotografije in klišeje**, da seznani vso Jugoslavijo o naših kulturnih zadevah. V ta namen apelira Narodni svet nujno na vsakega zavednega Slovenca, da nam pošlje čimpreje po zanesljivi osebi, ali priporočeno po pošti sledeče predmete kakor n. pr.: Narodne noše iz Koroške, Štajerske, Goriške in tržaške okolice. Slike zaslužnih narodnih voditeljev iz starejše in novejše dobe, posebno potrebujemo slike sledečih gospodov: Božidar Rajč, dr. Srnec, Celje. Miha Vošnjak. Za Koroško: Andrej Einspieler, Anton Janežič. Posebno se potrebuje lepa slika tiskarne sv. Mohorja v Celovcu. Dalje slike gg. Nabergoj, dr. Ribař, dr. Gregorin (Trst) in gg. dr. Lavrič, dr. Tonkli, dr. Anton Gregorčič (Gorica). Slike narodnih obmejnih šol na Štajerskem, Koroškem, v Gorici in Trstu. Slike zadružnih industrij v Borovljah, v Kropi, mizarske zadruge v Solkanr, čevljarne v Mirnu, Križničeve tovarne v Podmelcu, slike rudokopov v Idriji, dalje posebno iz premogokopov v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in Št. Janžu, dalje slike Narodnih domov v Celju, Mariboru, Trstu, Gorici, Parkhotel v Gorici, Ljudski in Sokolski dom v Domžalah in v Kamniku, Ljudski dom v Kranju. Fotografije in klišeji se po Narodnem svetu skrbno hranijo ter v kratkem vrnejo. Razglednice se vrnejo na zahtevo. Slovenke in Slovenci! Knjiga, ki jo misli izdati Narodni svet o našem kulturnem in gospodarskem stanju, je dalekosežne važnosti za naše stališče, ki ga bodemo zavzemali v naši troedini kraljevini. Ustrezite torej temu pozivu z vso vnemo in vso nujnostjo. Naslov za pošiljatve: Narodni svet, Ljubljana, odsek za zasedeno ozemlje, Dunajska cesta.

— **Božja služba v evangelski cerkvi.** Naznanja se, da bo božja služba v evangeljski cerkvi na Silvestrovo ob 4. uri popoldne.

— **Mestni dekliški licej.** Pouk na liceju in licejski ljudski šoli se prične 3. januarja razen telovadbe v polnem obsegu.

— **Obleka moštva bivšega domobranskega pešpolka št. 27.** Vsled transportnih težkoč do sedaj še ni bilo mogoče civilne obleke, katero je moštvo ob mobilizaciji in pozneje oddalo v skladišča, prepeljati iz Maribora v Ljubljano. Pač pa se je ukrenilo vse potrebno, da se ista v kratkem od tam v malih transportih prestavi v Ljubljano. Da se pri tem preprečijo pomote in se izognemo pisarijam, se je odredilo sledeče: Moštvo, ki se nahaja doma ali pri vojakih, svojci že mogoče padlih ali pogrešanih vojakov, naj se prijavijo pismeno na poveljništvo Slovenskega planinskega polka v Ljubljani, vodstvo staleža in evidence (domobranska vojašnica), potom dopisnice z odgovorom, da se potem z isto svoječasno obvesti dotičnega, kedaj da lahko dvigne došlo obleko. Navesti je nasledne podatke: ime, priimek, domovinsko pristojnost, pri kateri stotniji in kje je oddal obleko, vrsto ovoja: kovčeg ali zavitek. Istinitost in pravilnost mora potrditi županstvo. Osebe, katere se nahajajo na Spodnjem Štajerskem, lahko prosijo pismeno na zgornjo omenjeno poveljništvo za potrebno izkaznico, s katero potem lahko osebno prevzamejo obleko v Mariboru pri upravitelju imovine slovenskega planinskega polka v Dravski vojašnici. Prosimo tem potom vsa županstva, da po možnosti obveste občinstvo, kakor tudi vse slov. časopise, da to notico ponatisnejo. — Poveljništvo slov. planinskega polka.

— **Kdo ve kaj o Edmundu Herczegu**, ki je služil v častniški kuhinji 2. bataljona 17. pešpolka kot kuhar. O Herczegu od oktobra 1918 ni sledu. Kdor bi o imenovancu kaj vedel, naj to naznani — na željo staršev — mestnemu vojaškemu uradu v Ljubljani, Mestni dom.

— **Vida Pajkova †.** Včeraj je umrla ga. Vida Pajkova, vdova profesorja Milana Pajka. Pokojnica je bila hči dvornega svetnika in znanega slovenskega pisatelja Frana Levca. Pogreb bo danes ob 3. popoldne. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Smrtna kosa.** Umrli so v Ljubljani včeraj ob 5. uri popoldne ga. Marija Pečnik, soproga častniškega namestnika. Pogreb bo jutri popoldne ob ½2. iz deželne bolnice. — Alojzij Biener, pivovarnetelj pivovarne »Union«. Učitelj Vladimir Furlani. — Marija Cimperman, knjižničarka Slov. ženskega društva, in gdč. Franeka Tomšič. — V Slovenjemgradcu je umrl zasebnik Miha Ferjan. Naj počivajo v miru!

— **Šišenski fantje** prirede Silvestrov večer v salonu pri Kankretu. Na sporedu veseloigra, petje, nagovor, alegorija, godba, ples itd. Vablieni vsi!

— **Proslava narodnega ujedinienja v Št. Vidu pri Lukovici.** Kdor je hotel videti, kako navdušeno je naše zavedno ljudstvo za Jugoslavijo, naj bi preživel 14. in 15. gruden v mali a lični naši občini. Po sobotni šolski maši, pri kateri je zapel mešani zbor »Lepo našo«, je imel g. učitelj Knez navdušen govor šolski mladini. Sledile so deklamacije ljubkih deklet in fantkov, nato je bil zajutrek, ki ga je v spomin dneva priredila otrokom ga. Minka Novakova. Vsako dete — 102 po številu — je prejelo stručico belega kruha à ½ kg, mlečno kavo in klobaso jetrnico. Moko je darovalo 7 narodnih gospodinj, klobase je poskrbel načelnik krajnega šolskega sveta g. Jože Avbelj. Zvečer so pokali topiči in tudi zjutraj na glavni praznik. Skrili so možnarje zviti Šentvidčani, da jih ni bilo treba ob rekviziciji kovin oddati avstrijskim rabljem. Vse hiše in hišice tudi najskromnejše, v Privojah, Št. Vidu in okolici so se okrasili s smrečjem in zastavicami, v Št. Vidu samem sta stala ponosna mlaja z vihrajočimi zastavami. Pri slovesni maši so se spominjali navzoči tudi nesrečnih naših vojakov in zbrali za oslepele pri darovanju znatno svoto. Glavna slavnost je bila v nedeljo popoldne. Sprevod več sto ljudi, je krenil od hiše g. Novaka proti šoli. Na čelu kavalkada, 2 brata Sokola, ostali v nar. nošah. Za njimi naša nar. harmonika, potem cela vrsta dičnih deklet v nar. kroju. Premajhna je bila šolska dvorana za vso to množico. Večina je morala ostati na dvorišču. Program je obsegal petje narodnih himen (moški zbor vodja g. učitelj), z globokim občutkom predavano deklamacijo gdč. Francke Novakove in govor, ki je posebno povdarjal gospodarski pomen našega zedinjenja. Končno so poslali ljudski zborovalci pozdraven brzojav regentu Aleksandru, svojemu demokratičnemu prestolonasledniku. Po sklepu slavnosten obhod po glavni cesti med pevanjem in navdušenim vzklikanjem. Pri znani gostilni Kotnikovi v Prevojah je bil razhod, a slavlje se je še nadaljevalo na najlepši način s tem, da so na predlog ge. Klare Tavčarjeve vrla dekleta prodajala nar. zastavice v korist domačim invalidom. Zaslugo, da je slavnost tako lepo uspela, imajo poleg navedenih še zlasti g. arhit. Mihailo Osolin, g. Rak, ki se je trudil zlasti z aranžiranjem kavalkade, neutrudljivi igralec na harmoniko, naša dekleta, pevci — pa čemu naštevati, vsak udeležnik je storil več nego svojo dolžnost. Res, kdor si mrzel, prid' se v Št. Vid učit.

— **Iz Gacka** nam piše rojak, srbski podporočnik I. Vidic: Skoro bodo minula tri leta odkar se nahajam v vrstah srbske armade, ali za vsa ta dolga leta nisem dobival nikakih vesti od doma. Seveda je to bilo popolnoma naravno, saj sem bil v očeh bivše avstrijske vlade veleizdajalec. Danes pa, ko smo srečno dovršili ono, o čemer smo sanjali in za kar smo se borili, mislil sem, da bodem vendar lahko javil svojim dragim, da sem živ in zdrav. Toda, pokazale so se nove zapreke. Prišli so »hrabri« sosedi in nam odtrgali precejšen del naše lepe domovine. Žalibog se nahajajo tudi moji starši na tem teritoriju in tako so zopet vsi brzojavi in vsa pisma zaman, vsaj sem zvedel danes na pošti, da je pretrgana telegrafična in poštna zveza med Ljubljano in Trstom. Ako me ne bi vezala služba ter se ne bi nahajal daleč proč od železnice ob črnogorsik meji, odpeljal bi se zopet v svojo domovino, katere nisem videl že od 1914. leta ter bi sam uredil vso stvar. Tako pa mi to ni mogoče in zato prosim vse znance in prijatelje, da javijo mojemu očetu Ig. Vidicu, vas Peteline pri Sv. Petru na Krasu, da sem zdrav. Obenem prosim prijatelje, da se spomnijo na mene ter mi napišejo par vrstic. V teh hribih je le preveč dolgočasno. Pozdrave. Ignac Vidic, podporočnik, 14. kr. srbskega pehotnega polka, 2. četa, 1. bataljon — pošta Gacko, Hercegovina.

Uvedba postopanja, da se proglase za mrtve. Martin Cerar, leta 1881. rojeni posestnik v Grobljicah št. 11 pri Veliki vasi v brdskem sodnem okraju, se je kot vojak 4. kompanije c. in kr. pehotnega polka št. 17, dne 8. septembra 1914. udeležil bitke pri Grodku in ni od tedaj o njem nobenega glasu več. Po prošnji njegove žene Marije, rojene Mihelčičeve, v Grobljicah je uvedlo deželno sodišče postopanje, da se proglasi pogrešanec za mrtvega. Kdo bi o Cerarju kaj vedel, se prosi, naj izporoči to sodišču ali pa skrbniku Antonu Cerarju, posestniku v Veliki vasi št. 8. — Jerneja Klopčiča, leta 1886. rojenega posestnika na Kalu št. 16 brdskega sodnega okraja, četovodja pri c. in kr. pehotnem polku št. 17, je baje dne 24. julija 1915. na Doberdobu zadela granata. O tedaj ni o njegovem življenju nobene vesti več. Deželno sodišče je po prošnji njegove žene Marije, rojene Tomanove, na Kalu uvedlo postopanje v svrho proglasitve pogrešanca za mrtvega. Vsakdo se pozivlje, naj izporoči sodišču ali pa skrbniku Ivanu Stieneju, davčnemu pristavu v p. v Ljubljani, kar bi vedel o imenovanem. — Marija Mubi, rojena Benedičič, leta 1865. rojena posestnica v Žejah št. 6 pri Naklem je pred 26 leti izginila z doma in se od tedaj pogreša. Po prošnji Mine Benedičičeve, posestnice v Lipnici pri Kropi, Jožefa Pogačarja v Grabčah pri Zgornjih Gorjah, Katarine Dakskoblerjeve v Gorjah in Ane Vogelnikove v Predtrgu pri Radovljici je od deželnega sodišča uvedeno postopanje, da se pogrešanka proglasi za mrtvo. Morebitne podatke o imenovanki se naj izvoli izporočiti deželnemu sodišču v Ljubljani.

Krajevni odbor JDS, se je ustanovil v Sv. Križu pri Kostanjevici dne 26. decembra t. l. Za predsednika je bil izvoljen Josip Kodrič, za tajnika Ivan Malnerič in za blagajničarko gospa Anica Didekova.

Šolski odbor v logaškem okraju. Šolske posle onega ozemlja šolskega okraja logaškega, ki ni zasedeno od Italijanov, začasno opravlja šolski odbor, ki ima delokrog, kakor okrajni šolski svet. Šolski odbor posluje v Cerknici, predsednik je vodja tamošnje politične ekspoziture. Člani so: dekan, nadučitelj in župan v Cerknici. Predsednikov namestnik je nadučitelj, ki tudi opravlja pisarniške in nadzorniške posle.

Naznanilo. 20. decembra ob 9. uri dopoldan je bila ukradena iz hleva lepa pisana kobila, 8 let stara, srednje velikosti, boli majhna, jako lepe postave in barve. Glavo ima rdečo, vrat bel, prsa rdeče, noge vse štiri do vrha bele, rep črn, okoli repa je nekoliko rdeča, od srede reber pa do srede stegen je na oba kraja ravno rdeča, na hrbtu ima lep velik rdeč tolar. Tat je bil mlad fantè, 17 let star, potepuh, boli slabo vidi, iščejo ga orožniki. Kdor bi videl to žival, se prosi, da precej naznani orožnikom v tistem okraju, da se naprej naznani v Kranj orožnikom. Kdor bi to storil, dobi dobro nagrado. Naslov lastnika: Golob Anton, vas Šmarjetna gora hišna št. 13, pošta Stražišče pri Kranju.

Radi skrajne bede odda ubožna mati 6letno deklico za svojo. Otrok je jako priljuden, krstno ime Cecilija. Blagohotne interesente informira natančneje iz prijaznosti Milka Kosova, Mengeš 23.

Zgubilo se je v nedeljo 29. t. m. od Marije Terezije ceste pa do Metelkove ulice 103 K. Pošten najditelj naj vrne v Metelkovo ulico št. 5. pri Rudolfu Bischofu.

Društvene vesti.

— **Osrednji odbor »Z. J. Ž.«** ima svojo prihodnjo redno sejo, dne 2. prosinca 1919 ob 8. zvečer v društvenih prostorih. Vabimo vse člane - odbornike, da se iste gotovo in polnoštevilno udeleže. — Predsedstvo »Z. J. Ž.«

— **»Glasbena Matica«.** Opozarjamo vse pevce na pevsko vajo, ki se vrši danes v ponedeljek, 30. t. m. ob 8. zvečer. Polnoštevilno! — Odbor.

— **Silvestrov večer »Ljubljanskega Sokola«** v telovadnici »Narodnega doma«. Opozarja se na sledeče: Vstopnice se dobivajo na dan prireditve pri blagajni od 7. zvečer, nositi se imajo vidno. Kozarci naj se prineso seboj. Gorka jedila se dobe v restavraciji »Narodnega doma«!

— **Silvestrov večer »Ljubljanskega Zvona«** v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma. Za zabavo, smeh, dobro kapljo, vseh vrst jestvin je dobro preskrbljeno. Mladina se lahko vrti ves večer v mali dvorani, po polnoči pa tudi v veliki. Posetnike pa z ozirom na izredne razmere, v katerih živimo, prosimo naj prineso kozarce po možnosti s seboj. Pevski spored začne točno ob osmih. Občinstvo naj med pevskimi točkami ohrani popolen mir. Kdor hoče biti na Silvestrov večer res dobre volje, naj poseti prireditev »Ljubljanskega Zvona«.

— **Zveza Jugoslovanskih železničarjev** prosi vse svoje člane, da nemudoma javijo po dopisnici svoje naslove osrednjemu odboru v Ljubljani, Narodnem domu, pritličje, levo. Prva številka »Jugoslovanskih Železničarjev« izide v petek, dne 3. prosinca, ter želimo, da dobe istega zanesljivo v roke vsi naši člani.

— **»Sokol« Moste pri Ljubljani** še enkrat opozarja br. članstvo na svoj Silvestrov večer, katerega priredi v vseh prostorih br. Kavčiča (nasproti kemične tovarne) z najrazličnejšim sporedom.

— **»Zveza Jugoslovanskih železničarjev«, podružnica Grosuplje**, vabi vse svoje člane, da se polnoštevilno udeleže društvenega sestanka, ki se bo vršil v sredo 1. januarja v gostilni pri Koprivcu v Grosupljem ob 2. popoldne. Dnevni red: a) Poročilo o delovanju podružnice; b) poročilo delegatov osrednjega odbora; c) položaj Jugoslovanskega železničarja; d) slučajnosti.

— **Sokol v Radovljici** priredi v torek, dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Kunstelj v Radovljici Silvestrov večer z raznovrstnim sporedom. Narodne noše dobrodošle!

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob ½8. se vprizori prvič v sezoni Sudermannova drama v treh dejanjih »Tiha sreča« za »B« abonemente. — Režijo vodi Anton Danilo. — V torek, dne 31. t. m. popoldne ob 4. se ponovi opereta »Cornevillski zvonovi« izven abonementa. — V sredo, 1. januarja 1919 popoldne ob ½3. otroška igra »Pogumni Tonček« izven abonementa. — Zvečer ob ½8. opereta »Michujevi hčerki« izven abonementa. — V četrtek zvečer, 2. januarja p. l. ob ½8. Sudermannova drama »Tiha sreča« za »A« abonement.

Najnovejša poročila.

Regent Aleksander primorskim prognancem.

Na pozdrav primorskih prognancev je regent Aleksander odgovoril s to - le brzojavko:

Vojni duhovnik Budin, predsednik goriškega sestanka Ljubljana. Pozdrav primorskih prognancev me je globoko dirnil. Storiti hočemo z združenimi silami vse, da obvarujemo svojo sveto zemljo vsakega tujega gospodstva. Z nami so velika načela Wilsona in drugih naših mogočnih zaveznikov. Ne obupajmo in Bog nas ne bo zapustil! — Aleksander.

Srbska skupščina.

Belgrad, 28. decembra. (Lj. k. u.) Danes ob 10. uri 30 minut se je otvorila seja srbske narodne skupščine. Predsedoval je podpredsednik Ljuba Jovanović. Od ministrov so bili navzoči: Protić, Ninčić, Pribičević, Vulović, Ribarac, Davidović, Miloje Jovanović in Trifković. Skupščini je bilo predloženo več peticij, predlog o vojnih kreditih in več interpelacij. Sestavil se je dnevni red za bodočo sejo, ki obsega: 1. Poročilo vlade o ujedinjenju SHS. v skupno državo. 2. Predlog o vojnih kreditih.

Izpopolnjena ministrska lista.

Belgrad, 30. decembra. Uradni list »Narodne Novine« priobčujejo, da je imenovan za ministra trgovine in industrije Stojan Ribarac in za ministra za prehrano Miloje Jovanović.

Pasić in dr. Vesnić vezana napram Italiji.

Zagreb, 30. decembra. »Novo Vrieme« z dne 28. priobčuje članek o zunanji politiki naše države. Naglaša, da upravičujejo Italijani svoje postopanje v naših krajih, sklicujoč se na pogodbo, ki je bila podpisana v Versaillesu, in v kateri se določa, da se ima bivše avstro-ogrsko brodovje izročiti Italiji. Na ti konferenci je zastopal Srbijo srbski poslanik v Parizu dr. Vesnić, ki je to pogodbo podpisal brez protesta. To pogodbo je na to odobril tudi Pasić. List povdarja, da je z ozirom na to dejstvo Pasićev in Vesnićev položaj kot mirovnih delegatov nemogoč, ako hočemo, da potisnemo Italijo iz našega Primorja.

Razpust krajevnih odborov Narodnega veča.

Zagreb, 30. decembra. Narodno veče je izdalo razglas, s katerim se razpuščajo krajevni odbori Narodnega veča in Narodne straže. Tekom meseca januarja 1919 morajo vse te korporacije izvesti svojo likvidacijo.

Italijanska misija v Zagrebu.

Zagreb, 30. decembra. V Zagreb sta prispela dva italijanska častnika, ki sta se pridružila francoski misiji, ki je že delj časa v Zagrebu.

Mobilizacija Madžarske proti Jugoslovanom.

Budimpešta, 30. decembra. V okolici Blatnega jezera so Madžari odredili mobilizacijo za slučaj, da bi Jugoslovani brez dovoljenja entente hoteli zasesti Šopron.

Aprovizacija.

+ **Oddaja mesa.** Ljubljanski mesarji bodo oddajali goveje meso v torek dne 31. t. m. dopoldne.

+ **Krompir.** Mestna aprovizacija je prejela nekaj zmrznjenega krompirja, katerega bo oddajala v torek 31. t. m. od 2. do 5. popoldne pri Mühleisnu. — Kilogram stane 30 v.

+ **Krompir za I. okraj.** Stranke I. okraja prejmejo krompir v torek dne 31. t. m. pri Mühleisnu po naslednjem redu: od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. št. 601 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

+ **Krompir za IX. okraj.** Stranke IX. okraja prejmejo krompir v torek, dne 31. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti po naslednjem redu: od 2. do 3. štev. 1 do 120, od 3. do 4. štev. 121 do 240, od 4. do 5. štev. 241 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kilogramov krompirja, kilogram stane 80 vin.

+ **Krompir za VIII. okraj.** Stranke VIII. okraja prejmejo krompir v torek, dne 31. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 170, od 9. do 10. štev. 171 do 340, od 10. do 11. štev. 341 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

+ **Jabolka za VIII. in VII. okraj.** Stranke VIII. in VII. okraja prejmejo jabolka na zelena nakazila za krompir v torek, dne 31. t. m. v telovadnici I. drž. gimnazije (nasproti Narodnega doma). Določen je tale red: VIII. okraj: od 8. do 9. dopoldne štev. 1 do 180, od 9. do 10. štev. 181 do 360, od 10. do 11. štev. 361 do konca. — VII. okraj: od 2. do 3. popoldne štev. 1 do 300, od 3. do 4. štev. 301 do 600, od 4. do 5. štev. 601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg jabolk, kilogram stane 3 K 50 vin. Stranke se prosijo, da pripravijo drobiž.

† **Civilnim državnim vpokojencem** in njih sirotam, ki so vpisani pri tej skupini, se bo oddajal v Gradišču št. 8, I. stopnice, podpritličje (za gledališčem) dne 2., 3. in 4. januarja popoldne od 1. do 6. ure rum po ¼litra na osebo. Na vrsto pridejo v četrtek stranke od A do J, v petek od K do P in v soboto ostale. Da ne bo nepotrebnega stanja in prezebavanja, naj se stranke ravnajo po abecednem redu. Cena se izvé pri oddaji blaga, kjer se bodo podala tudi nadaljnja obvestila. Na zamudnike se ne bo moglo ozirati.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Zahvala.

Ob smrti mojega soproga Jos. Kodran po gosp. Outrata nabranih in mesto venca na krsto mi izročenih 253 K sem prejela ter izrekam tem potom vsem cenj. darovalcem svojo najiskrenejšo zahvalo.

MARIJA KODRAN.

Naša predobra mamica, hčerka in sestra, gospa

Vida Pajkova roj. Levčeva

prof. vdova

je dne 28. decembra 1918 preminula po dolgem trpljenju, prejemši sv. zakramente za umirajoče.

Blago pokojnico pokopljemo v ponedeljek 30. decembra ob 3. uri popoldne z Dunajske ceste v rodbinsko rakev pri sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1918.

Žalujoči Pajkovi in Levčevi.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Naznanjamo žalostno vest, da je naš večletni zaslužni pivovaritelj, gospod

Alojzij Biener

dne 27. grudna 1918 po kratki mučni bolezni, preminul. Bil je vzoren sotrudnik, kateremu ohranimo častен spomin.

Pogreb se je vršil v nedeljo dne 29. t. m. ob 3. uri pop. iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. grudna 1918.

8262 **Delniška družba pivovarne Union.**

Potrtim srcem naznanjamo vest, da je naš preljubi, dobri sin, brat in bratranec

Vladimir Furlani

učitelj

danes po kratki bolezni ob 10. uri predpold. mirno v Gospodu zaspal. Pogreb rajnkega se bode vršil v ponedeljek ob pol 2. uri pop. iz hiše žalosti, Elizabetna cesta št. 11.

Ljubljana, 28. decembra 1918. 8243

Leopold Furlani, oče. **Kristina Furlani,** mati. Bratje in sestre: **Leopold, Ladislav, Ludmil, Mira.** Bratranci: **Ferdo Žagar, Zora, Stanislav, Rudolf Uršič.**

Podpisani naznanijo tem potom pretužno in žalostno vest, da je iskreni ljubljeni oče, tast, stari oče itd., gospod

Miha Ferjan

zasebnik

danes ob pol 2. uri popoldan po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 84. letu vdano in z Božjo voljo izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragega pokojnega vrši se v nedeljo dne 29. grudna 1918 ob 4. uri popoldan iz hiše žalosti na mestno pokopališče.

Sv. maša zadušnica brala se bode v ponedeljek dne 30. grudna 1918 v mestni župni cerkvi Slovenjgradec.

Slovenjgradec, 27. grudna 1918. 8204

Milan Ferjan, oficijant, sin. **Pavlina Ferjan** roj. **Runovc, Terezija Ferlan,** roj **Vertačnik,** sinahi. **Milan in Danica** vnuka. **Ostali sorodniki.**

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi našo iskreno ljubljeno hčerko oziroma sestrico, tetko

Francko Tomšič

ki je po daljši mukepolni bolezni v najlepši dobi mladosti v nedeljo popoldne previdena s sv. zakramenti Bogu vdana mirno zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v torek 31. decembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Bleiweisova c. 5 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljeni hčerki in sestrici najblažji spomin. 8265

Žalujoči ostali.

Delavce

sprejme takoj strojilna tovarna **SAMSA & Co** v Ljubljani, Metelkova ulica štev. 4.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem

otvoril mesarsko obrt v Malem Mengšu štev. 45,

ter se vljudno priporočam.

Gustav Koselka-Šetrav.

Splošno slovensko žensko društvo naznanja žalostno vest da je gospod čna

Marija Cimperman

knjižničarka Slov. ženskega društva

včeraj, dne 29 decembra, ob 5. uri zjutraj po kratki mučni bolezni preminula

Pogreb blage pokojnice se vrši danes, 30 decembra, ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu. Pokojnico priporočamo v prijazen spomin.

ODBOR.

---

3 sani, 2 lepa konja naprodaj. Kje, pove upr. „Sl. Naroda«. 8205

Koledarje s tedniki 1919 pošilja na debelo tvrdka **A. Adamič, Kranj.** 8231

Blagajničarka za v restavracijo „Hotel Slon" se sprejme takoj. 8217

Karbidne svetilke za K 19 — do K 20 — razpošilja takoj **A. Lečnik, Borovlje, Koroško.** 8215

Motorno kolo dobro ohranjeno in brezhibno delujoče se proda. I. Rozman, Ljubljana, Florjanska ul. 24. 8244

Prodajalka želi za takoj službe blagajničarke, vzgojiteljice ali kaj podobnega. Pismene ponudbe na upr. Sl. Naroda pod „blagajničarka" 8245.

Pisalni stroj, železna blagajna in za pisarno pripravna omara **se kupi.** Ponudbe pod „2712" na upr. »Sl. Nar.« 8249

Prodajalka želi mesta v trgovini z mešanim blagom Prijazne ponudbe pod **„Jugoslovanka/8254"** na upr »Slovenskega Naroda«. 8254

DRVA, v vsaki množini (postavljen na dom) dobavi strojilna tovarna **Samsa & Co v Ljubljani, Metelkova ulica 4.** 8138

Nekaj jesenovega lesa, pripravnega za kolarje, se proda pri Josipu Bergmann v Ljubljani, Poljanska cesta št. 87. 8216

2 žrebeti, ponija, po 3 leta stara, sta naprodaj ali se zamenjata za večjega konja. — **Franc Golob, Sp. Šiška 50.** 8210

2 kobili stari po 5 let (ena je breja) sta naprodaj. Istotam se proda več vozov, sena, vprege, ovsa. Naslov na uprav. „Slov. Naroda". 8236

Izurjene šivilje se sprejmejo v modni salon proti dobri plači Istotam se sprejme tudi učenka. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda". 8239

Dijakinja išče hrano in stanovanje pri boljši družini. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda". 8240

Absolvent trgovske šole išče primerne službe v kaki banki ali večjem podjetju. Ponudbe pod **„Absolvent/8206"** na upravništvo »Slov. Naroda«. 8206

Na prodaj so en petrolejski in dva plinova kuhalnika, dalje tehtnica do 100 kgr z utežmi vred. Pojasnila v bufetu na Dolenjskem kolodvoru. 8237

Hrvatski kostum za moško osebo, skoraj nov, pristen, krasno delo, je ceno naprodaj Natančneje se pizve pri tvrdki **J. Blas, trgovina s čevlji, Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 16.** 8228

Za romunski denar (nemški okupacijski), za avstr. in prave ital. lire ter za avstr. vojno posojilo posreduje prodajo **Zavarovalna agentura Mestni trg 25, I. nadstr. od 3 do 5 popoldne.** 8241

Ženitna ponudba! Katera gospodična ali mlada vdova s premoženjem bi se hotela takoj poročiti z 29. letnim fantom, ki ima tudi premoženje. Samo resne ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod **„Novo leto 8246".**

Prvovrstni mehanik z večletno bogato prakso, išče službe kot delovodja v kaki strojni tovarni. Sprejme tudi mesto strojevodje. Ponudbe z navedbo službenih pogojev na naslov: **Franc Krištofič, Donaj XXI. Augererstrasse 13./I.** 8171

Službo gozdnega oskrbnika (nadgozdarja) pri grajščini Boštanj na Kranjskem (posest Hrvatske eskomptne banke) **se podeli** od 1. maja 1919 ozir. tudi preje prosilcu slovanske narodnosti z državnim izpitom za gozdne gospodarje (višjim izpitom), kateri obvlada popolnoma slovenski jezik Prošnje s priloženimi prepisi spričeval in navedbo plačilnih zahtev, ter popisom dosedanjih službenih in rodbinskih razmer prosilca je nasloviti na: **Gozdni urad Radoha, pošta Semič, Kranjsko** 8251

Resna ženitna ponudba. Premožen in zdrav 38 letni samec, dobre rodbine, posestnik in hotelir v zelo ugodnem kraju na Štajerskem, se želi v svrho ženitve seznaniti z najmanj 24 let staro zdravo gospodično iz dobre rodbine, veščo slovenskega in nemškega jezika, katera ima veselje do gospodinjstva. Premoženje ni neobhodno potrebno, pač pa primerna bala. — Ponudbe s pošiljatvijo slike, ki se vrne, je nasloviti pod „Veselje do gospodinjstva 8220" na upravništvo „Slovenskega Naroda". Tajnost strogo zajamčena.

Kamna za izdelovanje mila, prodam večjo množino. — Rožna ulica št. 15. 8196

Lovske puške kal. 16 in kal 12 so naprodaj pri **F. K. Kaiser,** puškar Šelenburgova ulica št. 6. 7401

Ako rabiš pohištvo, ogtasi se v zalogi pohištva na Marie Terezije cesti št. 13. (Kolizej). 6991

Kupi se saharin 440krat močan (kristal.) Ponudbe na „Saharin" 8170 v upravo Naroda.

Dobrega pralnega mila večja množina **je naprodaj.** Poizve se v **Rožni ulici št. 15.** 8095

Lokal v sredini mesta **se išče za takoj.** Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«. 8014

Zamenjam gnoj za steljo. **Rožna ulica 15.** 8006

Krompir **se odda porabnikom** od 100 kg naprej Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda«. 8137

Sivilja v hišo se priporoča. Prevzame vsako popravljanje, belo in črno, želi tudi prevzeti trajno delo. Naslov pove uprv. Slov. Naroda. 8186

Sadnega mošta, izvrstnega, je naprodaj večja množina po najnižji ceni. Poizve se **Rožna ulica štev. 15.** 8007

Hiša pripravna za trgovino na prometnem kraju v Ljubljani **se kupi.** Cenj. ponudbe pod „Trgovina 8197" na upravništvo „Slovenskega Naroda".

Vino, sadjevec in kislo vodo, se po Jugoslaviji že lahko razpošilja in naroča pri **A. Čset, p Guštanj.** 8054

Ročni voz (dirca) **se proda,** zelo pripraven za kakega trgovca. Cena po dogovoru. Ogleda se na Vrtači št. 5. 82-4

Gostilna dobro idoča, **se išče v najem.** Pismene ponudbe pod **„Toplice 8207"** na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 8207

Srpski častnik arhitekt traži lepo mebljovanu sobu u centru grada. Pismene ponudbe pod šifro **„Arhitekt/8208"** na upr »Slov. Nar.« 8208

Vinograd, ki meri 32 oralov pri sv. Janžu v Halozah okraj Ptuj, **se proda.** Cena in drugi pogoji se izvedo pri gdč. **Kati Lerch v Ptuju.** 8219

100 K nagrade za stanovanje s kuhinjo, eno ali več sobama v bližini voj. oskrbovališča. — Naslov: H. Benigar, voj. oskrb. Moste. 8242

Službe lovca ali oskrbnika na kakem posestvu ali graščini kje v bližini litije ali Ljubljane ali sploh na Dolenjskem iščem, Naslov na upravništvo „Slov. Naroda". 8212

Preklic. Spodaj podpisani preklicujem kot neresnično kar sem očital g. Žarku v Lescah da je hodil k pod. poikovniku Maganetu ovajat ljudi, ker to sem jaz od drugih ljudi izvedel. **Ivan Ažman, Hraše pri Lescah.** 8 52

Prodajalka z večletno prakso in večše špecerijske in manufakturne stroke želi svoje sedanje mesto premeniti. Prijazne ponudbe naj se pošljejo na upravo »Slov. Naroda« pod šifro **„Poštena št. 370/8260".** 8260

Sol, 50 lit. kisa, 30 kg volne, 30 kg jurčkov, 400 lesenih škafov, 500 l zelo dobrega jabolčnika, 200 l slivovke in 150 kg voska **se proda** nekaj tudi zamenja za petrolej. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod **„Sol/8253"** 8253

Sobarica, izobražena, stara 22 let, išče službe pri boljši rodbini, zna tudi dobro šivati Cenjene ponudbe na **poštni predal 10, Št. Jurij ob južni želez. Štajersko.** 8141

SOBO meblirano. če mogoče z električno razsvetljavo in posebnim vhodom, **išče bančni uradnik s 1. januarjem 1919.** Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda pod šifro **„P. B. 101/7802".** 7802

Iščem pristavnika (majerja), oženjenega, brez otrok, oba zdrava, pridna, poštena, snažna in varčna — Znati mora vsa domača dela kakor pri živini, na vrtu in polju. Plača po dogovoru. Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. 7935

Kupujem **lepe prave suhe gobe!** **Prodajam** **kremo za čevlje** v kovinastih dozah, 1/2 doze po K 15. 1/1 doze po K 28 za tuc., mast za čevlje, čevlje z lesenimi in usnjatimi podplati. sirkove in žimnate krtače, toaletno milo kolomaz, tržne terbice, lesene in porcelanaste pipe, pralni prašek i. t. d. po najnižjih cenah, **zvrstno laneko vino,** borovičar, slivovko, tropinjevec, čajni rum, kavni in čajni nadomestek že oslajen **M. RANT, Kranj.** 7411

Papirnatih škatelj (kartonov) večjo množino ima naprodaj **J. Čadež, trgovina klobukov, Mestni trg** 8145

Svarilo. Podpisana izjavljata, da nista plačnika za dolgove, ki bi jih naredil njun sin Jože Prezelj. — Andrej in Marija Prezelj, Selo št. 50 pri Ljubljani. 8188

Gospodična **se sprejme** k dvema šolo obveznima deklicama zmožna slovenščine in šivanja. Stanovanje in hrano v hiši Popraša se v trgovini **G. Čadež, Mestni trg.** 8161

Lokal, primeren za prodajo kandit en gros, **se išče** v sredini mesta Ljubljane. Ponudbe z navdbo najemnine in drugih pogojev na Jos. Rajšter, tovarna kandit v Šoštanju, Štajersko. 8041

Bukova drva se prodajajo v polenih ne metre in vagone, kakor tudi na drobno klana, od 500 kg naprej in se dostavlja o poljubno tudi na dom **Josip Plankar, Dolenjska cesta št. 5, gostilna Kramar.** 7828

Stanovanje. Iščem stanovanje obstoječe iz 3 5 sob za takoj ali pozneje. Cena postranska, posredovalce se nagradi, Ponudbe pod **„Št. 8141"** na upr. »Slovenskega Naroda«. 8141

Stanovanje. Zamenja se stanovanje v predmestju iz 2 lepih sob v I nadstr., z balkonom, vsemi pritiklinami in vrtom s krasnim razgledom za večje v sredini mesta ali predmestju. Ponudbe pod naslov **„Lep razgled/8164"** na uprav. »Slov. Naroda«. 8164

Približno 120 hl dobrega

ljutomerskega vina

od leta 1917 **se proda pri Francu Korošec, trgovec in posestnik v Gornji Radgoni.**

Proda se stavbišče

Knežji dvorec

(Fürstenhof) 6623

v Gosposki ulici v Ljubljani v izmeri okroglo 3600 m² in travnik na Barju v izmeri okroglo 18 ha. Pojasnila v odvetniški pisarni **dr. Edwin Ambrožič v Ljubljani,** Knafljeva ul. 4.

Pravo frankovo cikorijo zamenjam za živež oziroma jajca. **Osvald Dobeic, Ljubljana, Martinova cesta št. 15.** 8198

Moško obleko novo ali dobro ohranjeno in zimsko suknjo za veliko osebo, kupim. Naslov pove upravn. Sl. Naroda. 8190

Sluga-inkasanta sprejme „Društvo zasebnih uradnikov in uradnic na slov. ozemlju v Ljubljani". Nastop takoj. Ponudbe naj se pošljejo na naslov društva. 8213—

Literat-muzikant bi dopisoval z umetniško čutečo Jugoslovansko (ne nad 20 let staro.) — Resna pisma brez slike na upravništvo „Slov. Naroda" pod „Umetnost 8178".

Večjo restavracijo ali gostilno z mesarijo pri kaki tovarni ali trgu vzamem v najem. Ponudbe pod **„Gorenjsko/8047"** na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 8047

Usnja za podplate, boksa črnega, gornja usnja, 2 para novih moških čevljev št. 44 in 6 m dolga vinska cev se proda po nizki ceni. Pismene ponudbe na upr. „Slov. Naroda" pod **„boks 7888".**

Starejša učiteljica z večletno prakso želi priti zaradi nastalih razmer kot vzgojiteljica k boljši rodbini v mesto ali na deželo. Veša tudi v gospodinjstvu. Pismene ponudbe „Pedagoginja 8174" na upravništvo „Slov. Naroda".

Proda se:

novo **Puchovo kolo** z novo pnevmatiko, večja množina boljših **novih vrečnih dvorežne kočije, stroj** za čiščenje žita in vrtni **skiopni stoli** ter **dalmatinsko vino.** — Povpraša se: **Prešernova ulica štv. 54/I.** med 4. in 5. uro popoludne. 6479

Pristno toaletno milo

fino dišeče, komad 100 gr težak, 3 komadi K 15.—, 6 komadov K 28.—, 12 komadov K 52 —

Pravo domače suho milo za pranje

kg K 26.— Proti vpošiljatvi zneska naprej dobavlja **M. Jünker, eksportno podjetje v Zagrebu št. 15, Petrinjska ulica št. 3, Hrvatsko.** 5855

Za vsakega nekaj!

Za poročenca pripravno belo blago, nekaj ženskih in moških nogavic, črna boa 2 obleki, 6 metrov blaga, rabljeno zimsko in letno sukno, dobre čevlje, dirkalno kolo in različne hišne drobnarije se razproda na Rimski cesti št. 19. I nadstr. levo. **Razprodaja se vrši dopoldne.** 8097

Krojaška tvrdka K. PUČNIK

filijalka Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

zdeluje najelegantnejše angleške damske kostume ter plašče in istotako najfinejše vsakovrstne obleke za gospode. Razpolagam le z najboljšimi delavskimi močmi. Prevzemam tudi vsaka popravila in prenarejanja.

Dražbeni oklic.

V sredo 8. prosinca 1919, ob 10. uri dopoldne se bo potom javne eražbe prodal en vagon mila v skladišču tvrdke Balkan v Ljubljani Dunajska c. 33.

Posojilnica v Crnomlju reg. zadr. z n. z.

obrestuje hranilne vloge

po 3 %

od 1. prosinca 1919 naprej do preklica.

Prostovoljna dražba.

v skladišču „Balkan" dne 3. januarja 1919. to je v petek ob pol 10 uri Prodalo se bode več sto kg žime, popolnoma nove še v balah, različne vrste. Kupci se vabijo. Oglasiti se je v pisarni Balkan na dan dražbe.

Srbečico, hraste, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano **„SKABAFORM"-mazilo.** Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni lonček K 3·—, veliki K 5·—, porcija za rodbino K 12·—.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.

Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna „pri zlatem jelenu", Ljubljana, Marijin trg.** 5958

Pozor na varstveno znamko **„SKABAFORM"**

Uradnik

lesne industrije, rez. računski podčastnik, zdrav, energičnega vedenja, neoženjen, star 29 let, z boljšo šolsko izobrazbo, vešč slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, z večletno prakso pri svetovnih lesnih tvrdkah, kot vodja večje parne žage in kot gozdni manipulant, **išče primerne stalne službe** v ozemlju Jugoslavije. Nastop po dogovoru, spričevala na razpolago Ponudbe pod **„Lesna industrija/8162"** na upravništva »Slovenskega Naroda« 8162

Kavana „Klub" u Zagrebu.

Putujućem cij. slovenskom općinstvu, koje posječuje grad Zagreb prepuručujemo, da ne propusti posjetiti vrlo elegantnu i okusno uredjenu prvorazrednu **„kavanu Klub", Ilica 11.,** polukat, gdje dnevno poslije 7 sati na večer koncertira prvorazredna ciganska sriemska glazba uz primjerene cijene i solidnu podvorbu.

Priporočuju se **Braća Švabenic.**

Čevlje

vseh vrst, nizke in visoke, **za ples, promenado kot dnevno uporabo,** najfinejše izvršbe, v najeleganjnejših oblikah, priporoča tvrdka

I. Blas,

trgovina s čevlji, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16. (v neposredni bližini hotela Union in sod. palače.)

Popravila za pri nas kupljeno blago se izvrše ob najnižjih cenah v last. delavnici.